

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

*(Συνεκδ. Υποθέσεις αρ. 1783/2018, 1784/2018,
1785/18, 1835/18, 1870/18, 1882/18, 1897/18 και
1898/18)*

30 Σεπτεμβρίου 2026

[ΚΕΛΕΠΕΣΙΗ, Δ.Δ.Δ.]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

(Υπόθεση αρ. 1783/2018)

Κ. ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ ΛΙΜΙΤΕΔ,

Αιτητών,

και

1. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
2. ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Καθ' ων η αίτηση

(Υπόθεση αρ. 1784/2018)

BETOMAN LIMITED

Αιτητών,

και

1.ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
2.ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Καθ' ων η αίτηση

(Υπόθεση αρ. 1785/2018)

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΤΟΙΜΟ ΜΠΕΤΟΝ ΛΙΜΙΤΕΔ

Αιτητών,

και

1.ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
2.ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Καθ' ων η αίτηση

(Υπόθεση αρ. 1835/2018)

ΚΡΙΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΩΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ALFA
CONCRETE PUBLIC COMPANY LIMITED

Αιτήτρια,

και

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Καθ' ης η αίτηση

(Υπόθεση αρ. 1870/2018)

SKYRAMIX LIMITED

Αιτήτρια,

και

1.ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
2.ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Καθ' ης η αίτηση

(Υπόθεση αρ.1882/2018)

ATHINODOROU & POULLAS SUPER BETON LTD

Αιτητών,

και

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Καθ' ης η αίτηση

(Υπόθεση αρ. 1897/2018)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΩΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΥΠΟ
ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΡ ΜΙΧ
CONCRETE LIMITED

Αιτήτρια,

και

1.ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
2.ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Καθ' ης η αίτηση

(Υπόθεση αρ.1898/2018)

ALFA BETON LIMITED

και

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Καθ' ης η αίτηση

*Κ. Σ. Θεοφάνους για Φοίβο, Χρίστο Κληρίδη και Ν. Πιριλλίδη &
Συνεργάτες ΔΕΠΕ, για τους αιτητές στις Προσφυγές αρ. 1783/18,
1784/18 και 1785/18.*

Ο. Καϊλης για Χαβιαράς & Φιλίππου ΔΕΠΕ, για την αιτήτρια στην Προσφυγή αρ. 1835/18.

Σ. Σάββα με Α. Παπαντωνίου (κα) για Παπαντωνίου & Παπαντωνίου ΔΕΠΕ, για την αιτήτρια στην Προσφυγή αρ. 1870/18.

Μ. Αγαθοκλέους (κα) με Π. Καρύδης για George Pamborides LLC ΔΕΠΕ, για την αιτήτρια στην Προσφυγή αρ. 1882/18.

Μ. Κωνσταντή (κα) με Α. Χαραλάμπους (κα) για Χάρης Κυριακίδης ΔΕΠΕ, για την αιτήτρια στην Προσφυγή αρ. 1897/18.

Μ. Ξιαρής για Λέλλος Π. Δημητριάδης ΔΕΠΕ, για την αιτήτρια στην Προσφυγή αρ. 1898/18.

Δ. Καλλή (κα), Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για την καθ' ης η αίτηση.

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΚΕΛΕΠΕΣΙΗ,Δ.Δ.Δ.: Με τις παρούσες προσφυγές, οι οποίες συνεκδικάζονται κατόπιν σχετικού διατάγματος του Δικαστηρίου, οι αιτητές προσβάλλουν τη νομιμότητα της απόφασης της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού (εφεξής η «Επιτροπή») ημερομηνίας 18.7.2018 με την οποία κρίθηκε ότι οι αιτητές παραβίασαν το άρθρο 3(1) (α) και (γ) του περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου Ν.13(Ι)/2008, ως αυτός

ίσχυε κατά τον ουσιώδη χρόνο (εφεξής ο «Νόμος») και δια της οποίας τους επιβλήθηκαν διοικητικά πρόστιμα καθώς επίσης και η υποχρέωση άμεσης παύσης της διαπιστωθείσας παράβασης και αποφυγής επανάληψής της στο μέλλον. Ειδικότερα διαπιστώθηκαν παραβάσεις του άρθρου 3(1)(α) και (γ) του Νόμου ως ακολούθως για έκαστο εκ των αιτητών:

(α) οι εταιρείες ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΑΘΗΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ, TOP MIX, BETOMAN και ALFA CONCRETE δια της οικονομικής της διαδόχου ALFA BETON την περίοδο από τις 30.11.2011 μέχρι και τις 22.12.2011 τουλάχιστον, προέβηκαν σε νόθευση του Διαγωνισμού του Τ.Δ.Ε. με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 6/2012 αναφορικά με την προμήθεια και μεταφορά έτοιμου σκυροδέματος κατηγορίας C15, C20, C25 και C30 στην επαρχία Λεμεσού,

(β) οι εταιρείες ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΑΘΗΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ, TOP MIX, SKYRAMIX, BETOMAN, ALFA CONCRETE δια της οικονομικής της διαδόχου ALFA BETON την περίοδο από 3.2.2012 έως 24.2.2012 τουλάχιστον, προέβηκαν σε νόθευση του Διαγωνισμού με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 15/2012 για την προμήθεια και μεταφορά έτοιμου σκυροδέματος κατηγορίας C15, C20, C25 και C30 στην επαρχία Λεμεσού και

(γ) οι εταιρείες ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ, SKYRAMIX, BETOMAN, ALFA CONCRETE δια της οικονομικής της διαδόχου ALFA BETON την περίοδο από 10.6.2012 έως 29.6.2012 τουλάχιστον, προέβηκαν σε νόθευση του Διαγωνισμού με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 54/2012 για την προμήθεια και μεταφορά έτοιμου σκυροδέματος κατηγορίας C15, C20, C25 και C30 στην επαρχία Λεμεσού.

Τα γεγονότα που περιβάλλουν τις παρούσες υποθέσεις καταγράφονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, προκύπτουν δε από το περιεχόμενο των 95 διοικητικών φακέλων καθώς και από τα παραρτήματα της ένστασης. Τα ουσιώδη δε γεγονότα έχουν, εν συντομία, ως ακολούθως:

Σε συνεδρία της ημερομηνίας 19.11.2012 η Επιτροπή και έχοντας ενώπιον της πληροφορίες που προέκυπταν από σχετικές επιστολές του Τμήματος Δημοσίων Έργων Λεμεσού ημερομηνίας 16.10.2012 και 6.11.2012 καθώς και επιστολή της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ημερομηνίας 25.10.2012, αποφάσισε τη διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας εναντίον διάφορων εταιρειών μεταξύ των οποίων και των ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, SKYRAMIX, ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ και TOP MIX αναφορικά με το ενδεχόμενο παράβασης του άρθρου 3 του Νόμου και

δη με σκοπό τη διερεύνηση των ενεργειών ή/και των πρακτικών των επιχειρήσεων αυτών σχετικά με πιθανολογούμενες συμπράξεις τους για τη νόθευση των διαγωνισμών ή/και τη χειραγώγηση των προσφορών(πρακτική γνωστή διεθνώς ως bid- rigging) που υπεβλήθησαν με ενδεχόμενο αποτέλεσμα την παρακώλυση του ανταγωνισμού στο πλαίσιο των δημόσιων διαγωνισμών 1) με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 6/2012 με ημερομηνία πρόσκλησης 30.11.2011, 2) με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 15/2012 με ημερομηνία πρόσκλησης 3.2.2012 και 3) με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 54/2012 με ημερομηνία πρόσκλησης 10.6.2012 για την προμήθεια και μεταφορά έτοιμου σκυροδέματος κατηγορίας C15, C20, C25 και C30 στην επαρχία Λεμεσού - Περιοχές 1, 2, 3 και 5 για τη χρονική περίοδο από 1.1.2010, έως και την ημερομηνία λήψης της επίδικης απόφασης της Επιτροπής.

Ακολούθως στις 21.10.2013 η Επιτροπή και υπό τη νέα της συγκρότηση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 16.4.2013 και 24.5.2013 για διορισμό της και αφού μελέτησε το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου και αξιολόγησε, ως καταγράφεται, εξ ύπαρχής όλα τα ενώπιον της στοιχεία αποφάσισε να υιοθετήσει τα συμπεράσματα της Επιτροπής που λήφθηκαν στα πλαίσια της συνεδρίας ημερομηνίας 19.11.2012. Κατά την ίδια δε συνεδρία η

Επιτροπή διαπίστωσε την ανάγκη επέκτασης του πεδίου της αυτεπάγγελτης έρευνας και εναντίον άλλων επιχειρήσεων.

Στις 22.10.2013 πραγματοποιήθηκαν αιφνίδιοι επιτόπιοι έλεγχοι στα γραφεία των εμπλεκόμενων εταιρειών σύμφωνα με τις οδηγίες της Επιτροπής. Ακολούθως η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 24.11.2014 και έχοντας λάβει υπόψη το σχετικό σημείωμα της Υπηρεσίας με ημερομηνία 21.11.2014 καθώς και τα ενώπιον της στοιχεία, αποφάσισε όπως έτερες επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων και οι BETOMAN και ALFA CONCRETE προστεθούν ως υπό διερεύνηση εταιρείες στο πλαίσιο της εν λόγω αυτεπάγγελτης έρευνας. Σύμφωνα με τις οδηγίες της Επιτροπής στις 25.2.2015 πραγματοποιήθηκαν νέοι επιτόπιοι έλεγχοι. Σημειώνεται ότι έλεγχοι διενεργήθηκαν, σύμφωνα με σχετική απόφαση της Επιτροπής και σε όλες τις επιχειρήσεις που ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από τις εμπλεκόμενες εταιρίες ή επιχειρήσεις που ελέγχουν άμεσα ή έμμεσα αυτές και ενδεχομένως, ως λέχθηκε, να δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα ή/και επηρεάζουν αυτές με αποφάσεις, συμπεριφορές ή/και ενέργειες τους συμπεριλαμβανομένης και της ALFA BETON.

Στις 7.8.2015, η Υπηρεσία, με την ολοκλήρωση της αυτεπάγγελτης

έρευνας υπέβαλε προς την Επιτροπή πολυσέλιδο ενημερωτικό σημείωμα.

Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 25.8.2015 και αφού μελέτησε το σχετικό σημείωμα της Υπηρεσίας και το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, αποφάσισε ότι πιθανολογούνται εκ πρώτης όψεως παραβάσεις του άρθρου 3(1)(α) και 3(1)(γ) του Νόμου ως αποτέλεσμα νόθευσης ή/και της χειραγώγησης των προσφορών που υπεβλήθησαν στο πλαίσιο των επίμαχων τριών δημόσιων διαγωνισμών. Ως εκ τούτου στη βάση του άρθρου 17(2) του Νόμου, η Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει Εκθέσεις Αιτιάσεων εναντίον των εμπλεκόμενων εταιρειών μεταξύ άλλων και των αιτητών.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της ημερομηνίας 11.9.2015, κατήρτισε το κείμενο των Εκθέσεων Αιτιάσεων, τις οποίες απέστειλε προς τις εμπλεκόμενες εταιρείες στις 30.9.2015 καλώντας αυτές σε υποβολή γραπτών παραστάσεων και σε προφορική ενώπιον της διαδικασία.

Ακολούθησαν αιτήματα των εμπλεκομένων εταιρειών για παράταση της προθεσμίας που είχε τεθεί για την υποβολή γραπτών παραστάσεων, τα οποία εγκρίθηκαν από την Επιτροπή καθώς και αίτημα, κάποιων εκ

αιτητών, για πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο.

Στις 16.3.2016, η Επιτροπή υπό την τότε σύνθεση της-και έχοντας ενώπιον της σχετική επιστολή της εταιρείας ALFA BETON ημερομηνίας 26.2.2016-μελέτησε την απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου στη Προσφυγή **Αρ.5651/2013 Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου ν. Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού ημερ. 29.1.2016** στα πλαίσια της οποίας κρίθηκε ότι η συγκρότηση της ΕΠΑ έπασχε λόγω της συμμετοχής του μέλους της κ. Χ. Τσίγκη και αποφάσισε να ανακαλέσει όλες τις αποφάσεις που έλαβε στις οποίες συμμετείχε το εν λόγω μέλος και να εξετάσει την υπόθεση εξ ύπαρξης δίδοντας ταυτόχρονα οδηγίες στην Υπηρεσία να προβεί σε έρευνα.

Σε συνεδρία της ημερομηνίας 14.4.2016, η Επιτροπή αφού μελέτησε το υποβληθέν σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 11.4.2016 σε συνάρτηση με το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου, κατέληξε εκ νέου στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι πιθανολογούνται εκ πρώτης όψεως παραβάσεις εκ μέρους των εμπλεκομένων επιχειρήσεων, μεταξύ και των αιτητών, του άρθρου 3(1)(α) και (γ) του Νόμου ως αποτέλεσμα νόθευσης ή/και χειραγώγησης των τριών συγκεκριμένων δημόσιων διαγωνισμών. Ακολούθως στις 2.6.2016 η Επιτροπή κατήρτισε εκ νέου

τα κείμενα των Εκθέσεων Αιτιάσεων και αποφάσισε παράλληλα την κοινοποίηση τους στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 1.9.2016 αποφάσισε την αναβολή της προφορικής διαδικασίας, η οποία ήταν ορισμένη στις 7.9.2016 λόγω παραίτησης μέλους της ενημερώνοντας ως προς τούτο τα εμπλεκόμενα μέρη.

Ακολούθως στις 29.5.2017 η Επιτροπή και υπό τη νέα πλέον συγκρότηση της (με τη συμμετοχή νέου μέλους) εξέτασε τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης υπό το φως της απόφασης της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση με αρ. 2/2016 ημερομηνίας 3.3.2017 **Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού ν. Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (2017) 3 ΑΑΔ 174** με την οποία ανατράπηκε η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου ημερομηνίας 29/1/2016 στην Προσφυγή αρ.5651/2013 και αποφάσισε την ανάκληση της ανακλητικής της απόφασης ημερομηνίας 16.3.2016 καθώς και όλων των μετέπειτα ληφθείσων αποφάσεων. Συναφώς το νέο μέλος της Επιτροπής κατά τη συνεδρία ημερομηνίας 6.6.2017 που ακολούθησε και αφού, ως καταγράφεται στο σχετικό πρακτικό, μελέτησε τα ενώπιον του στοιχεία, δήλωσε ότι συμφωνεί με όλες τις αποφάσεις της Επιτροπής που είχαν ληφθεί με τη συμμετοχή του κ. Τσίγκη και

υιοθέτησε αυτές, τις οποίες ως η Επιτροπή κατέγραψε, είχαν πλέον αναβιώσει συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης ημερομηνίας 25.8.2015 με την οποία αποφασίσθηκε ότι πιθανολογούνται από μέρους των εμπλεκόμενων εταιριών εκ πρώτης όψεως παραβάσεις του άρθρου 3(1)(α) και 3(1)(γ) του Νόμου καθώς και της απόφασης ημερομηνίας 11.9.2015 δια της οποίας καταρτίστηκε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων. Στα πλαίσια δε της ίδιας συνεδρίας η Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει την προφορική ενώπιον της διαδικασία στις 18.7.2017 και να καλέσει τις εμπλεκόμενες εταιρείες όπως υποβάλουν τις γραπτές τους παρατηρήσεις επί της Έκθεσης Αιτιάσεων εντός 21 ημερών. Αναφορικά δε με τις εταιρείες που είχαν ήδη υποβάλει τις γραπτές τους παρατηρήσεις, η Επιτροπή αποφάσισε όπως τους δοθεί το δικαίωμα εντός της άνω τασσόμενης προθεσμίας να υποβάλουν εάν το επιθυμούσαν οποιεσδήποτε συμπληρωματικές θέσεις.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της ημερομηνίας 6.7.2017 εξέτασε αιτήματα που είχαν υποβληθεί για παράταση της προθεσμίας υποβολής των γραπτών παραστάσεων κάποιων εκ των μερών και αποφάσισε όπως η ενώπιον της προφορική διαδικασία μεταφερθεί για τις 26.7.2017 και η σχετική προθεσμία υποβολής των γραπτών παραστάσεων όπως παρατεθεί έως τις 24.7.2017. Παραλληλα η Επιτροπή αποφάσισε να εγκρίνει το

αίτημα της εταιρείας ALFA BETON, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ και BETOMAN για πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Με επιστολές τους ημερομηνίας 21.7.2017 οι εταιρείες ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ και BETOMAN υπέβαλαν αίτημα για αποκάλυψη στοιχείων τα οποία δεν είχαν αποκαλυφθεί ως εμπιστευτικά κατά την πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης καθώς και συναφές αίτημα για να δοθεί νέα παράταση ως προς την υποβολή των γραπτών τους συμπληρωματικών θέσεων, αίτημα το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 21.7.2017. Στη δε συνεδρία της Επιτροπής ημερομηνίας 25.7.2017 αποφασίστηκε ποια στοιχεία και έγγραφα ήταν δυνατό να αποκαλυφθούν από το ζητούμενο κατάλογο. Μετά από απόφαση της Επιτροπής να αποκαλυφθούν κάποια εκ των ζητούμενων στοιχεία του διοικητικού φακέλου, οι εταιρείες ALFA BETON, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, BETOMAN, ALFA CONCRETE και ATHINODOROU & POULLAS προσήλθαν στα γραφεία της Επιτροπής για εκ νέου πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Υποβλήθηκαν οι γραπτές θέσεις όλων των εμπλεκόμενων μερών και στις

8.9.2017 έλαβε χώρα η προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας, δόθηκε εκ της Επιτροπής το δικαίωμα υποβολής συμπληρωματικών θέσεων, κάτι που έπραξαν κάποιοι εκ των αιτητών.

Σε συνεδρία της ημερομηνίας 1.11.2017 η Επιτροπή αποφάσισε ομόφωνα ότι στοιχειοθετείται εκ μέρους των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων παράβαση του άρθρου 3 (1) (α) και (γ) του Νόμου. Στα πλαίσια δε της ίδιας συνεδρίας η Επιτροπή κατ' εφαρμογή του άρθρου 42(2) του Νόμου, ομόφωνα αποφάσισε όπως ειδοποιήσει τις εν λόγω επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων (ως εδώ ενδιαφέρει) και τις ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, SKYRAMIX, ΑΘΗΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ, TOP MIX, BETOMAN και ALFA CONCRETE δια της οικονομικής της διαδόχου ALFA BETON σχετικά με την πρόθεση της να επιβάλει σε αυτές διοικητικό πρόστιμο σε σχέση με τις διαπιστωθείσες παραβιάσεις. Ακολούθως η Επιτροπή απέστειλε προς τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις σχετικές επιστολές ημερομηνίας 11.12.2017 δια των οποίων τις καλούσε όπως υποβάλουν τις γραπτές τους παραστάσεις εντός συγκεκριμένης ταχθείσας προθεσμίας.

Η προθεσμία υποβολής των παραστάσεων παρατάθηκε κατόπιν σχετικών

αιτημάτων κάποιων εκ των αιτητών. Ακολούθως και δη στις 2.5.2018, η Επιτροπή συνήλθε, υπό τη νέα συγκρότηση της, σύμφωνα και με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 24.4.2018. Το νέο διορισθέν μέλος κ. Αριστείδου δήλωσε ότι είναι πλήρως ενημερωμένος σχετικά με όλες τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης και έχει λάβει πλήρη γνώση όλων των σχετικών με αυτές στοιχείων τα οποία είναι αναγκαία για το χειρισμό της υπόθεσης, τη διαμόρφωση γνώμης επί αυτής και τη λήψη αποφάσεων. Υιοθέτησε δε όλες τις αποφάσεις της Επιτροπής, περιλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 1.11.2017 για στοιχειοθέτηση παραβάσεων από μέρους των αιτητών του άρθρου 3(1)(α) και (γ) του Νόμου. Κατά την εν λόγω συνεδρία αποφασίστηκε όπως κληθούν οι εμπλεκόμενες εταιρείες οι οποίες δεν είχαν υποβάλει τις γραπτές τους παραστάσεις να το πράξουν μέχρι τις 7.5.2018.

Ακολούθησε η υποβολή νέων αιτημάτων παράτασης καθώς και η ικανοποίηση αυτών εκ μέρους της Επιτροπής. Στις 11.6.2018, η Επιτροπή συνήλθε υπό τη νέα συγκρότηση της, σύμφωνα και με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 21.5.2018 για τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης. Το νέο διορισθέν μέλος, κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης δήλωσε ότι είναι πλήρως

ενημερωμένος σχετικά με όλες τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης καθώς και ότι έχει λάβει πλήρη γνώση όλων των σχετικών με αυτές στοιχείων, τη διαμόρφωση γνώμης επί αυτής και τη λήψη αποφάσεων. Υιοθέτησε δε όλες τις ληφθείσες αποφάσεις της Επιτροπής περιλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 1.11.2017.

Εν τέλει και μετά την υποβολή των παραστάσεων εκ μέρους των αιτητών η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 18.7.2018 αφού συνεκτίμησε μεταξύ άλλων και τον κύκλο εργασιών έκαστης εταιρείας για το έτος 2012 (πλην της TOP MIX για το έτος 2011 και της ALFA CONCRETE για το έτος 2010) αποφάσισε κατά πλειοψηφία όπως επιβάλει στην εταιρεία ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ διοικητικό πρόστιμο ύψους €175.522, στην εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ διοικητικό πρόστιμο ύψους €128.466, στην εταιρεία ΒΕΤΟΜΑΝ διοικητικό πρόστιμο ύψους €76.828, στην εταιρεία ALFA CONCRETE δια της οικονομικής της διαδόχου ALFA BETON διοικητικό πρόστιμο ύψους €312.262, στην εταιρεία ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ διοικητικό πρόστιμο ύψους €207.566, στην εταιρεία TOP MIX διοικητικό πρόστιμο ύψους €21.850 και στην εταιρεία SKYRAMIX διοικητικό πρόστιμο ύψους €50.018. Επίσης, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να υποχρεώσει τις εν λόγω εταιρείες να παύσουν αμέσως τις

διαπιστωθείσες παραβάσεις καθώς και να αποφύγουν στο μέλλον οποιαδήποτε επανάληψη της εξετασθείσας παράβασης του άρθρου 3(1)(α) και (γ) του Νόμου.

Η νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης της Επιτροπής συνιστά και το αντικείμενο των υπό εκδίκαση Προσφυγών.

Εκ προοιμίου οφείλει να υπομνησθεί ότι έχω εξετάσει με ιδιαίτερη προσοχή ό,τι έχει τεθεί ενώπιον μου, περιλαμβανομένου του συνόλου των θέσεων των αιτητών και της καθ' ης η αίτηση, ως αυτές αποτυπώνονται στις πολυσέλιδες γραπτές τους αγορεύσεις καθώς και το πλήθος εγγράφων που συναπαρτίζουν το περιεχόμενο των 95 διοικητικών φακέλων της υπόθεσης, στο οποίο εκτενέστερη και ειδική αναφορά όπως και στα επί μέρους γεγονότα της υπόθεσης θα διενεργείται, όπου απαιτείται, κατά την εξέταση των επίδικων ζητημάτων.

Οι αιτητές δια των γραπτών τους αγορεύσεων εγείρουν δια μέσου ειδικότερης ανά περίπτωση επιχειρηματολογίας, πληθώρα λόγων ακυρώσεως οι οποίοι βάλλουν κατά όλων των επί μέρους πτυχών της διαδικασίας και οι οποίοι παρά την όποια διαφοροποίηση των εκατέρωθεν επιχειρημάτων που προβάλλονται, απολήγουν στην κοινή

θέση ότι τόσο η νομιμότητα της διαπιστωθείσας παράβασης όσο και της επιβολής διοικητικού προστίμου, πάσχουν ως προϊόν πλάνης, ελλιπούς έρευνας καθώς και ότι αυτές είναι ανατιολόγητες και έχουν ληφθεί κατά παράβαση των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου.

Εν συντομία και χωρίς τονίζεται να επαναλαμβάνεται η όλη επιχειρηματολογία παρατίθενται οι εγειρόμενοι ισχυρισμοί που εν τέλει προωθήθηκαν από τους αιτητές υπό τις ακόλουθες ενότητες:

Οι αιτητές **ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΒΕΤΟΜΑΝ**, στις **Προσφυγές αρ.1783, 1784 και 1785/18** ισχυρίζονται ότι: 1) υπήρξε κακή σύνθεση της ΕΠΑ ένεκα της διαφοροποίησης των προσώπων-μελών της Επιτροπής που συμμετείχαν κατά τη λήψη απόφασης ημερομηνίας 1.11.2017 αναφορικά με τη διαπίστωση παράβασης και των προσώπων που συμμετείχαν στην απόφαση επιβολής διοικητικού προστίμου ημερομηνίας 18.7.2018, 2) η προσβαλλόμενη απόφαση παραβιάζει το Άρθρο 30.2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, το άρθρο 42 του Ν. 158(Ι)/99 και τις αρχές της φυσικής δικαιοσύνης, το δικαίωμα δίκαιης δίκης, το δικαίωμα εκδίκασης σε εύλογο χρόνο και την αρχή ne bis in idem, 3) παραβιάζει τις αρχές της νομιμότητας, της καλής πίστης, της ισότητας των όπλων, της αμεροληψίας και της δικαιολογημένης

εμπιστοσύνης του διοικουμένου και τούτο διότι υπήρξε ανεπαρκής αιτιολόγηση των περιορισμών στην πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και μη ουσιαστική άσκηση του κριτηρίου εξισορρόπησης, 4) η επίδικη απόφαση και για τους λόγους που προβάλλονται αποτελεί προϊόν πλάνης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ότι η Επιτροπή παραβίασε το τεκμήριο της αθωότητας των αιτητών, δεν έχει αποσείσει το απαιτούμενο βάρος απόδειξης που τη βαρύνει για απόδειξη της κατ' ισχυρισμό παράβασης του άρθρου 3(1)(α) και 3(1)(γ) του Νόμου και βάσισε την απόδειξη της ισχυριζόμενης νόθευσης των Διαγωνισμών σε αδύναμα, αλυσιτελή, μη πειστικά, ανεπαρκή και αμφιβόλου ποιότητας περιστασιακά (circumstantial evidence) και μη συγκεκριμένα στοιχεία (non-concrete evidence) αντιστρέφοντας το βάρος απόδειξης. Εισηγείται δε ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε στοιχεία εκτός του ουσιώδους χρόνου, παραγνώρισε την εφαρμοστέα ευρωπαϊκή νομοθεσία, προέβηκε σε αφαιρέσεις και επαγωγικούς συλλογισμούς, ως αυτοί επεξηγούνται, που ανατρέπουν την αιτιώδη σχέση μεταξύ των τεκμηρίων απόδειξης της νόθευσης των Διαγωνισμών και της κατ' ισχυρισμό παράβασης ενώ υπάρχουν άλλες λογικές εναλλακτικές εξηγήσεις που είναι συνεπείς με ελεύθερο και ανόθευτο ανταγωνισμό στην αγορά, δεν εξέτασε και δεν προέβηκε σε σχολιασμό αναφορικά με τα όσα προβλήθηκαν στις γραπτές παραστάσεις των αιτητών σε σχέση με τους διαγωνισμούς ΤΔΕ 15/12 και

54/12 συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που προωθήθηκαν μέσω της Έκθεσης του εμπειρογνώμονα Trojan Economics καθώς και σε ότι αφορά την κατ' ισχυρισμό συμμετοχή της εταιρείας BETOMAN, έχει ορίσει ατελώς τη γεωγραφική αγορά. Παρέλειψε δε να εξετάσει τις συνθήκες της αγοράς και τη λειτουργία του ανταγωνισμού εντός αυτής, δεν εκτίμησε το σχετικό αντιπαράδειγμα (counterfactual), δεν αξιολόγησε το κόστος παραγωγής, μεταφοράς και τοποθέτησης έτοιμου σκυροδέματος στη σχετική γεωγραφική αγορά καθώς και τη διαχρονική εξέλιξη αυτού, ώστε να μπορεί να κρίνει κατά πόσον οι εκτιμήσεις της «τρέχουσας τιμής αγοράς» του Τμήματος Δημοσίων Έργων είναι έγκυρη ή όχι ενώ περαιτέρω δεν αξιολόγησε η Επιτροπή τις τιμές του έτοιμου σκυροδέματος σε άλλες γεωγραφικές αγορές ώστε να μπορεί να κρίνει κατά πόσον σημειώθηκε αύξηση των τιμών λόγω κοινών παραμέτρων κόστους (π.χ. τιμή τσιμέντου) ή εάν υπήρχε δικαιολογημένη ή όχι απόκλιση στη σχετική γεωγραφική αγορά της Λεμεσού, δεν συνεκτιμήθηκαν οι προσφορές που υποβλήθηκαν από άλλες ανταγωνιστικές εταιρείες οι οποίες δεν ήταν μέλη του Συνδέσμου Κατασκευαστών Έτοιμου Σκυροδέματος Λεμεσού και οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις ήταν υψηλότερες από αυτές των επιχειρήσεων που κατ' ισχυρισμό συμμετείχαν σε αντιανταγωνιστική σύμπραξη νόθευσης των Διαγωνισμών, 5) η προσβαλλόμενη απόφαση είναι προϊόν ελλιπούς

έρευνας και στερείται επαρκούς, νόμιμης και ειδικής αιτιολογίας και εκδόθηκε καθ' υπέρβαση εξουσίας και 6) το διοικητικό πρόστιμο που επιβλήθηκε στους αιτητές παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας και αποτελεί προϊόν ανορθόδοξου, αδιαφανούς και αυθαίρετου υπολογισμού και ελλιπούς αιτιολογίας.

Η αιτήτρια εταιρεία **ALFA CONCRETE** στην **Προσφυγή αρ.1835/18** διατείνεται ότι: 1) η Επιτροπή δεν άσκησε τις αρμοδιότητες της εντός ευλόγου χρόνου, 2) η προσβαλλόμενη απόφαση είναι προϊόν μη επαρκούς έρευνας και λήφθηκε υπό καθεστώς πλάνης καθότι η απόφαση της Επιτροπής περί οικονομικής διαδοχής της αιτήτριας δια μέσω της Alfa Beton Ltd λήφθηκε χωρίς να εξεταστούν και να απασχολήσουν τα όσα η αιτήτρια έθεσε μέσω των γραπτών της παραστάσεων αλλά και διότι η Επιτροπή κατηγόρησε την αιτήτρια για τη χειραγώγηση των προσφορών στο πλαίσιο των συγκεκριμένων δημόσιων διαγωνισμών παραγνωρίζοντας ότι ουδεμία συμμετοχή είχε στους εν λόγω διαγωνισμούς, 3) πάσχει η απόφαση για επιβολή προστίμου ή/και το ύψους του προστίμου που επιβλήθηκε στην αιτήτρια είναι αποτέλεσμα πλάνης, ανεπαρκούς έρευνας και ελλιπούς αιτιολογίας, 4)πάσχει η σύνθεση της Επιτροπής αφού η σύνθεση της κατά το στάδιο της καταδίκης ήταν διαφορετική από εκείνη που έλαβε απόφαση περί επιβολής ποινής.

Η αιτήτρια εταιρεία **SKYRAMIX** στην **Προσφυγή αρ.1870/18** διατείνεται ότι: 1) η επίδικη απόφαση είναι προϊόν ελλιπούς έρευνας και πλάνης, την οποία στηρίζει σε μακροσκελή επιχειρηματολογία με παραπομπή σε σχετικά έγγραφα και η οποία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων ότι η Επιτροπή δεν διερεύνησε στη βάση και των όσων υπέβαλε η αιτήτρια (σχετική έκθεση και ανάλυση) ότι η εκτίμηση κόστους που τέθηκε από το Γραφείο Επαρχιακού Μηχανικού ήταν εσφαλμένη καθώς και από που προκύπτει η διαφορά στη τιμή μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, δεν λήφθηκε υπόψη ότι η αιτήτρια ουδέποτε υπήρξε μέλος του Συνδέσμου Σκυροδέματος Λεμεσού και ότι απλά παρακάθησε σε 2-3 συναντήσεις του Συνδέσμου καθώς και ότι ουδέποτε συμμετείχε σε οποιαδήποτε συμφωνία, ότι η αιτήτρια ουδέποτε αύξησε τις τιμές της και γι αυτό πουθενά στα έγγραφα δεν αναφέρεται η αύξηση των τιμών στους τιμοκαταλόγους της αιτήτριας, ότι η Επιτροπή εσφαλμένα, αναιτιολόγητα και χωρίς να παρουσιάζει οποιοδήποτε τεκμήριο επί τούτου συνέδεσε την αποχή της αιτήτριας με την νόθευση του Διαγωνισμού 15/2012 για τον οποίο η αιτήτρια έλαβε έγγραφα όμως ο λόγος που δεν προχώρησε σε προσφορά ήταν ότι δεν είχε ακόμη δραστηριοποιηθεί στον τομέα αυτό και συνεπώς δεν είχε τη δυνατότητα κατ' εκείνη την περίοδο να αναλάβει οποιοδήποτε έργο, η Επιτροπή δεν εξέτασε τις θέσεις της αιτήτριας περιλαμβανομένου και σε σχέση με τη σύνδεση στην οποία πρέοβηκε

αναφορικά με το Γενικό Διευθυντή της Top Mix και την αιτήτρια. Μεταξύ άλλων υποβάλλει η αιτήτρια ότι ενώ δόθηκαν λογικές και πειστικές εξηγήσεις, τις οποίες αναλυτικά καταγραφεί αναφορικά με τη μη συμμετοχή της στο διαγωνισμό αρ.15/12 η Επιτροπή πεπλανημένα κατέληξε σε συμπεράσματα τα οποία συνιστούν άλμα λογικής όπως και στο συμπέρασμα ότι η αιτήτρια ήταν παρούσα κατά τη συνάντηση στις 26.6.2012, αφού η ίδια δεν ήταν μέλος του Συνδέσμου και εν πάση περιπτώσει ούτε από τα συλλεχθέντα έγγραφα στα οποία συγκεκριμένα η παραπέμπει προκύπτει ότι ήταν παρούσα ή γνώριζε για τη συνάντηση. Η η αιτήτρια βάλλει και κατά του συμπεράσματος ότι ο κ. Νικόλα ενημέρωνε την αιτήτρια για τις αποφάσεις που λαμβάνονταν στο Σύνδεσμο και μάλιστα για συναντήσεις που είχε παρευρεθεί προτού μάλιστα η αιτήτρια ασκήσει δραστηριότητα, 2) η επίδικη απόφαση είναι προϊόν ελλιπούς και εσφαλμένης αιτιολογίας καθότι η Επιτροπή απέρριψε ανατιολόγητα εναλλακτικές και λογικές εξηγήσεις αναφορικά με τα στοιχεία που είχε ενώπιον της τα οποία ανέτρεπαν τα συμπεράσματα στα οποία είχε καταλήξει, στηρίχθηκε σε στοιχεία με μηδενική αποδεικτική ισχύ και ασύνδετα μεταξύ τους και σε ενδείξεις που δεν ήταν αντικειμενικές και συγκλίνουσες καθώς και ότι δεν αιτιολογήθηκαν από την Επιτροπή επαρκώς οι λόγοι που επιβλήθηκε στην αιτήτρια πρόστιμο, 3)η Επιτροπή άσκησε λανθασμένα τη διακριτική

της ευχέρεια αναφορικά με το ύψος του προστίμου και 4) η απόφαση συνιστά προϊόν παραβίασης των αρχών της φυσικής δικαιοσύνης, του άρθρου 30 του Συντάγματος και του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, της χρηστής διοίκησης και της καλής πίστης.

Η αιτήτρια εταιρεία **ATHINODOROU & POULLAS** στην **Προσφυγή αρ.1882/18** ισχυρίζεται ότι:1) η επίδικη απόφαση λήφθηκε υπό καθεστώς πλάνης και χωρίς να προηγηθεί δέουσα έρευνα, γεγονός που οδήγησε την Επιτροπή στην εντύπωση ότι οι αιτητές παραβίασαν το άρθρο 3(1)(α) και (γ) του Νόμου καθότι η απόφαση της δεν βασίστηκε σε γεγονότα αλλά σε εικασίες, εκτιμήσεις και πιθανολογούμενες ερμηνείες εγγράφων. Η Επιτροπή στηρίχθηκε στις χειρόγραφες σημειώσεις και στο προσωπικό ημερολόγιο του κ. Κυθραιώτη αλλά και στο γεγονός ότι γίνονταν συχνές συναντήσεις μεταξύ των μελών του Συνδέσμου χωρίς να λάβει υπόψη τις γραπτές παραστάσεις των αιτητών και χωρίς να διερευνήσει τους ισχυρισμούς τους. Η συλλογιστική της καθ' ης η αίτηση εδράζεται σε αφαιρετικές κρίσεις, ασυνεπείς εκτιμήσεις και σκέψεις, καθώς και σε εσφαλμένες πεποιθήσεις και 2) η επίδικη απόφαση για την επιβολή προστίμου λήφθηκε αγνοώντας πλήρως τους παράγοντες μετριασμούς για την επιβολή προστίμου και την αρχή της αναλογικότητας καθώς και κατά παραγνώριση των όσων υποβλήθηκαν

με τις γραπτές παραστάσεις των αιτητών.

Η αιτήτρια εταιρεία **TOP MIX** στην **Προσφυγή αρ.1897/18** ισχυρίζεται ότι: 1) η επίδικη απόφαση είναι προϊόν μη διεξαγωγής δέουσας έρευνας και ελλιπούς αιτιολογίας, θέση την οποία η αιτήτρια στηρίζει σε εκτενή επιχειρηματολογία, με συναφή παραπομπή σε ευρωπαϊκή νομολογία και συγγράμματα και η οποία μεταξύ άλλων έγκειται στο ότι η Επιτροπή δεν προέβηκε σε επαρκή έρευνα των δεδομένων που είχε ενώπιον της, συμπεριλαμβανομένου του βαθμού συμμετοχής της αιτήτριας στην σύμπραξη, ότι η Επιτροπή προσδιόρισε εσφαλμένα και μη επαρκώς τον ουσιώδη χρόνο, ότι υπήρξε και για τους λόγους που επεξηγούνται ανεπαρκής και εσφαλμένος ορισμός της σχετικής αγοράς καθώς και ότι δεν παρατίθεται καμία αξιολόγηση των συνθηκών λειτουργίας και δομής της αγοράς και των οικονομικών παραγόντων. Κατά την αιτήτρια η Επιτροπή έλαβε το ζητούμενο ως δεδομένο, ήτοι αντί να ερευνήσει κατά πόσο υπήρχε συγκεκριμένη συμφωνία και εάν ναι, ποιο ήταν το αντικείμενο αυτής, θεώρησε χωρίς οποιαδήποτε έρευνα, ότι αυτή η ισχυριζόμενη συμφωνία ήταν παράνομη και ότι είχε ως αντικείμενο αλλά και αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού ενόσω δεν είχε αναλύσει τη σχετική αγορά, τη δυναμική των ανταγωνιστών, τα κίνητρα αυτών, τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς, τις οικονομικές συνθήκες, 2) η

απόφαση λήφθηκε υπό ουσιώδη πλάνη και μη ορθή ανάλυση και αξιολόγηση του μαρτυρικού υλικού. Ειδικότερα η αιτήτρια και στη βάση εκτενούς επιχειρηματολογίας υποβάλει ότι από τα συλλεχθέντα στοιχεία δεν προκύπτει η εμπλοκή της αιτήτριας και ότι η καθ' ης η αίτηση δεν είχε στη διάθεση της οποιοδήποτε στοιχείο ή ένδειξη που να συνηγορούσε υπέρ της θέσης ότι η αιτήτρια εκδήλωσε οποιαδήποτε κοινή πρόθεση με τις λοιπές εμπλεκόμενες εταιρείες με σκοπό τη νόθευση των διαγωνισμών με αριθμό 6/2012 και 15/2012 αλλά ούτε και οποιαδήποτε μαρτυρία που να τεκμηρίωνε την οποιαδήποτε συμμετοχή της αιτήτριας σε συναντήσεις που σκοπό είχαν να επιφέρουν τη νόθευση των διαγωνισμών και κατ' επέκταση τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Κατ'επίκληση ευρωπαϊκής νομολογίας η αιτήτρια τονίζει ότι όπου η Επιτροπή καταλογίζει την εμπλοκή μιας επιχείρησης σε σύνθετη σύμπραξη, θα πρέπει να αποδεικνύει ειδικά και εμπεριστατωμένα τη συμμετοχή της στην σχετική συμφωνία και όχι αυθαίρετα να συνάγει συμπεράσματα σε σχέση με την ισχυριζόμενη εμπλοκή της. Παντελώς αυθαίρετα και υπό πλάνη η καθ' ης η αίτηση, συνεχίζει η αιτήτρια, καταλογίζει στην αιτήτρια ότι η συμπεριφορά της να μην υποβάλει προσφορά στους διαγωνισμούς με αρ. 6/2012 και 15/2012 ήταν μεμπτή και είχε σκοπό τη νόθευση των διαγωνισμών αφού κανένα στοιχείο ή ένδειξη δεν υπήρχε που να αποδείκνυε ότι η αιτήτρια συμφώνησε με οποιοδήποτε τρόπο να

απέχει από τη διαγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών στους επίδικους διαγωνισμούς με κίνητρο να αποκτήσει οποιοδήποτε αντάλλαγμα είτε χρηματικό είτε άλλως πώς ή δεν οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι η αιτήτρια, δεν υπέβαλε προσφορά με σκοπό την ανάδειξη μιας άλλης εταιρείας. Η καθ'ης η αίτηση καταλόγισε στην αιτήτρια ότι ήταν μέλος Συνδέσμου Έτοιμου Σκυροδέματος Λεμεσού και ότι ο εν λόγω Σύνδεσμος αποτελούσε πλατφόρμα ανταλλαγής ευαίσθητων πληροφοριών μέσω των εμπλεκόμενων εταιρειών, παραβλέποντας πως δια τούτου δεν υποδεικνύεται η ύπαρξη συμφωνίας που να είχε ως αντικείμενο τη νόθευση οιασδήποτε διαγωνιστικής διαδικασίας. Περαιτέρω η αιτήτρια αναφέρεται ειδικώς στο διαγωνισμό αρ.38/11 ενώ ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται και στο γεγονός ότι η Επιτροπή εσφαλμένα διαπίστωσε ότι η αιτήτρια είχε εμπλακεί σε πρακτικές περί κατανομής των περιοχών αφού δεν παρουσίασε μια τέτοια ανταλλαγή πληροφοριών. Ειδικότερα αποτελεί μεταξύ άλλων θέση της αιτήτριας ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε και δεν είχε στην διάθεση της γεγονότα τα οποία να δείκνυαν ότι η αιτήτρια γνώριζε με οποιοδήποτε τρόπο περί της ύπαρξης ή/και της εφαρμογής της ισχυριζόμενης συμφωνίας για κατανομή των εδαφικών περιοχών. Συνεπώς εσφαλμένα έκρινε, κατά την αιτήτρια, ότι μετατέθηκε το βάρος απόδειξης τους ώμους της αιτήτριας και πεπλανημένα δεν αποδέχτηκε τις θέσεις της αιτήτριας περί της ύπαρξης περιστάσεων και

εύλογων εξηγήσεων, όπως αυτές με ιδιαίτερα αναλυτικό τρόπο καταγράφονται στη γραπτή της αγόρευση, 3) παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας κατά την επιβολή προστίμου, 4) παράβαση της αρχής της καλής πίστης και κακής άσκησης της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης.

Η αιτήτρια εταιρεία **ALFA BETON** στην **Προσφυγή αρ.1898/18** ισχυρίζεται ότι: 1) εσφαλμένα και υπό πλάνη και αντίθετα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις θεμελιώδεις αρχές δικαίου κρίθηκε ότι η αιτήτρια αποτελεί οικονομική διάδοχο της Alfa Concrete και εσφαλμένα καταλογίστηκε η παράβαση στην αιτήτρια, θέση την οποία στηρίζει σε εκτενή επιχειρηματολογία όπως και μεταξύ άλλων ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του «κριτηρίου της οικονομικής συνέχειας» καθότι η Alfa Concrete υφίσταται νομικώς και δεν μπορεί συνεπώς να έχει διάδοχο, ότι η απόφαση περί οικονομικής διαδοχής είναι αντίθετη με προηγούμενη απόφαση της Καθ' ης η Αίτηση στην οποία διαπίστωσε ότι η Alfa Concrete αποτελεί «επιχείρηση» με βάση το Νόμο, που συνεπάγεται οικονομική δραστηριότητα και κύκλο εργασιών, ότι η Alfa Beton κατά το χρόνο διάπραξης των υπό αναφορά παραβάσεων δεν υπήρχε και δεν αποτελούσε «επιχείρηση» κατά την έννοια ως αυτή ορίζεται στο Νόμο, 2)

η προσβαλλόμενη απόφαση είναι επί της ουσίας εσφαλμένη πεπλανημένη και προϊόν ελλιπούς έρευνας και δεν αιτιολογείται λόγω μη προσκόμισης σχετικής μαρτυρίας. Τούτο δε καθότι η αιτήτρια συστάθηκε μετά τη διενέργεια των επίδικων διαγωνισμών, η δε ALFA CONCRETE, δεν συμμετείχε σε κανένα από τους διαγωνισμούς στους οποίους η Επιτροπή έκρινε ότι οι προσφορές χειραγωγήθηκαν και/ή νοθεύτηκαν, δεν προμηθεύτηκε καν τα έγγραφα των εν λόγω διαγωνισμών αλλά ούτε και υπάρχει επαρκής μαρτυρία σε σχέση με ενδεχόμενη εμπλοκή της ALFA CONCRETE σε συναντήσεις του Συνδέσμου στις οποίες ενδεχόμενα να συζητήθηκαν οι επίδικοι διαγωνισμοί του Τμήματος Δημοσίων Έργων. Ακόμα και αν αποδειχθεί, συνεχίζει η αιτήτρια, ότι δημιουργήθηκε Σύνδεσμος μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων ο οποίος ενδεχόμενα να αποτελούσε πλατφόρμα επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων για ανταλλαγή πληροφοριών, δεν υπάρχει μαρτυρία που να συνδέει τη δημιουργία Συνδέσμου με τη νόθευση των τριών διαγωνισμών ή που να καταδεικνύει ότι έγιναν συναντήσεις με σκοπό τη νόθευση των διαγωνισμών ή ότι η Αιτήτρια ήταν παρούσα σε συναντήσεις στις οποίες υπήρξε σύμπτωση βουλήσεων ή αποφάσεις να νοθευτούν οι τρεις επίδικοι διαγωνισμοί που είναι για αυτό που καταδικάστηκε η αιτήτρια ως οικονομική διάδοχος της ALFA CONCRETE. Αποτελεί θέση της αιτήτριας πως η Επιτροπή προέβη σε ένα

τεράστιο άλμα το οποίο δεν δικαιολογείται επεξηγώντας πως η Επιτροπή δεν καταδίκασε την Αιτήτρια για το λόγο ότι συμμετείχε γενικά σε καρτέλ αλλά ότι νόθευσε τους συγκεκριμένους διαγωνισμούς. Εντούτοις, συνεχίζει, από το περιεχόμενο της απόφασης προκύπτει πως η Επιτροπή, στην ουσία, υποθέτει πως επειδή υπήρχε ο Σύνδεσμος αποτελείτο από συγκεκριμένα Μέλη, τα Μέλη αυτά πρέπει να νόθευσαν και τους διαγωνισμούς χωρίς όμως να υφίσταται μαρτυρία που να δικαιολογεί αυτό το συμπέρασμα. Η Επιτροπή κατά την αιτήτρια δεν έχει παραθέσει ικανοποιητική μαρτυρία, ένα αδιάσειστο σώμα μαρτυρίας, το οποίο ως σύνολο να οδηγεί με βεβαιότητα στο συμπέρασμα ότι η κάθε εμπλεκόμενη επιχείρηση, έχει παραβιάσει το άρθρο 3 του Νόμου σε σχέση με τους τρεις επίδικους διαγωνισμούς. Ενδεικτικό τούτου είναι από τις 364 σελίδες της Απόφασης μόνο στις 7 διενεργείται η αξιολόγηση της συμπεριφοράς των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων σε σχέση με τους τρεις διαγωνισμούς. Ισχυρίζεται περαιτέρω η αιτήτρια ότι η ALFA CONCRETE δεν ενδιαφέρθηκε και δεν εξασφάλισε έγγραφα για κανένα από τους επίδικους διαγωνισμούς προβαίνοντας σε ανάλυση των ευρημάτων της Επιτροπής για έκαστο διαγωνισμό με σκοπό να καταδείξει την πεπλανημένη κρίση της. Πρόσθετα ισχυρίζεται η αιτήτρια ότι η Επιτροπή δεν προέβηκε σε έρευνα για το κατά πόσον οι εκτιμήσεις του Επαρχιακού Μηχανικού ήταν σωστές και αν οι τιμές που υπέβαλαν οι

εταιρείες που συμμετείχαν στους διαγωνισμούς ήταν όντως εξωπραγματικές, ότι παρέλειψε να καθορίσει τη σχετική αγορά στη βάση του ότι αποφάσισε προκαταβολικά πως υπάρχει πρόδηλος περιορισμός του ανταγωνισμού παραβιάζοντας το τεκμήριο της αθωότητας της αιτήτριας και το δικαίωμα της στη δίκαιη δίκη. Η απόφαση, συνεχίζει η αιτήτρια πάσχει λόγω ελλιπούς έρευνας αφού δεν έγινε καμία αξιολόγηση των συνθηκών λειτουργίας της σχετικής αγοράς, καταγραφή των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτήν, των συνθηκών της ζήτησης, των φραγμών εισόδου, του τρόπου υποβολής προσφορών σε διαγωνισμούς του δημοσίου ενώ είναι και προϊόν πλάνης αφού η Επιτροπή καθόρισε και για τους λόγους που επεξηγούνται τον ουσιώδη χρόνο της υπόθεσης κατά τρόπο εσφαλμένο και χωρίς να παράσχει την απαραίτητη αιτιολογία, 3) η απόφαση όσον αφορά την επιβολή διοικητικού προστίμου στην ALFA CONCRETE το οποίο θα πρέπει να καταβάλει η αιτήτρια ελήφθη καταχρηστικά, καθ' υπέρβαση εξουσίας, υπό καθεστώς πλάνης, αποτελεί προϊόν λανθασμένης ερμηνείας και εφαρμογής του Νόμου και στηρίζεται σε λανθασμένα κριτήρια, αντίκειται δε στις αρχές της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης, της καλής πίστης, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου και της αναλογικότητας και 4) παραβίαση του δικαιώματος της δίκαιης δίκης (άρθρα 6 της ΕΣΔΑ και 30 του Συντάγματος), παραβιάστηκε το τεκμήριο

αθωότητας της αιτήτριας (άρθρο 12(4) του Συντάγματος και Άρθρο 6(2) ΕΣΔΑ.

Σημειώνεται ότι κατά το στάδιο των διευκρινήσεων οι αιτητές στις Προσφυγές αρ. 1783/18, 1784/18, 1785/18 απέσυραν τον ισχυρισμό που προέβαλαν περί κακής συγκρότησης της ΕΠΑ ένεκα του διορισμού της Προέδρου της. Κατά το δε στάδιο του επανανοίγματος η πλευρά της αιτήτριας στην Προσφυγή αρ.1882/18 απέσυρε με σχετική δήλωση τον εγειρόμενο ισχυρισμό της περί του ότι η ανάκληση της ανακλητικής απόφασης της ΕΠΑ ημερομηνίας 29.5.2017 επενεργούσε μόνο για το μέλλον και συνεπώς δεν ήταν δυνατόν να αναβιώσει τις προηγηθείσες της πρώτης ανάκλησης αποφάσεις της Επιτροπής. Πρόσθετα η αιτήτρια στην Προσφυγή αρ.1835/18 απέσυρε τον ισχυρισμό της περί κακής σύνθεσης της ΕΠΑ, μόνο όμως σε ότι αφορά τις αλλαγές που παρεμβλήθηκαν στη από τους νέους διορισμούς μελών και η οποία αφορούσε μόνο το χρονικό διάστημα μέχρι τη λήψη της απόφασης περί στοιχειοθέτησης των παραβάσεων στις 1.11.2017. Περαιτέρω οφείλει να σημειωθεί ότι κατά την ίδια δικάσιμο όλοι οι συνήγοροι πλην των συνηγόρων στις Προσφυγές αρ. 1783/18, 1784/18, 1785/18 και 1898/18 δήλωσαν ότι δεν θα επιμείνουν στους ισχυρισμούς τους περί παραβίασης της δίκαιης δίκης με αναφορά στα άρθρα 30 του Συντάγματος και 6 της ΕΣΔΑ ως αυτοί

προωθήθηκαν σε έκαστη Προσφυγή δια της γραπτής τους αγόρευσης.

Η πλευρά της καθ'ης η αίτηση υποστηρίζοντας τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης καταχώρησε ξεχωριστή αγόρευση προς ανταπάντηση των ειδικότερων ισχυρισμών έκαστης Προσφυγής. Η κα Καλλή απορρίπτοντας τους εγειρόμενους ισχυρισμούς των αιτητών υποστήριξε δια των μακροσκελών και εμπεριστατωμένων αγορεύσεων της τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης, ισχυριζόμενη ότι η επίδικη απόφαση είναι δεόντως αιτιολογημένη και λήφθηκε μετά επαρκή έρευνα και χωρίς να έχει επιφοκαστεί ουδεμία πλάνη κατά τη λήψη της. Σημειώνεται δε ότι στο παρόν στάδιο δεν θα ήταν διόλου χρήσιμο να επαναληφθεί η όλη επιχειρηματολογία της πλευράς της καθ'ης η αίτηση, στην οποία θα διενεργηθεί αναφορά κατά την εξέταση των επίδικων θεμάτων.

Στο στάδιο αυτό οφείλει να υπομνησθεί ότι έχουν εγερθεί ποικίλοι λόγοι ακύρωσης κάποιои εκ των οποίων, ως έχει ήδη επισημανθεί, συσχετίζονται με το κύρος της προσβαλλόμενης απόφασης στην ολότητα της, άλλοι δε βάλλουν κατά επί μέρους σταδίων της διαδικασίας αφορώντες την απόφαση περί διαπίστωσης παράβασης και την απόφαση περί επιβολής διοικητικού πρόστιμου. Συνεπώς προχωρώ να εξετάσω

τους ισχυρισμούς που αφορούν στις παρεχόμενες διαδικαστικές εγγυήσεις και τη διαδικασία εν γένει, σημειώνοντας ότι ο ισχυρισμός που τέθηκε περί κακής σύνθεσης αφορά το στάδιο της επιβολής του διοικητικού προστίμου και ως εκ τούτου θα εξεταστεί στο κατάλληλο στάδιο.

Με μια όμως εξαρχής υπόμνηση. Αν και ως προκύπτει από τη προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή αποφάσισε κάποια εξ αυτών ως διακριτά ζητήματα στην απαρχή της απόφασης της, τα ζητήματα αυτά αφενός δεν παύουν να συμπλέκονται μεταξύ τους ώστε να επιβάλλεται σε κάποιο βαθμό η συνεξέταση τους αφετέρου παραμένουν άρρηκτα συνδεδεμένα με τις τελικές διαπιστώσεις της Επιτροπής. Για παράδειγμα το κατά πόσο η ΕΠΑ αντέστρεψε πράγματι το βάρος απόδειξης μεταθέτοντας το σε έκαστο αιτήτή, ως οι ισχυρισμοί των αιτητών, δεν μπορεί να κριθεί εκ προοιμίου και δη αυτοτελώς αλλά πρέπει να εξεταστεί σε συνάρτηση με το αποδεικτικό υλικό που η ΕΠΑ είχε στην κατοχή της και τον τρόπο που αυτό αξιολογήθηκε σε συνάρτηση πάντοτε με τις θέσεις των αιτητών και τους νομολογιακούς κανόνες που διέπουν το ζήτημα. Το ίδιο δε επισυμβαίνει και σε σχέση με το δικαίωμα πρόσβασης στο φάκελο, του οποίου η εξέταση δεν μπορεί να ιδωθεί αποσπασματικά και αποκομμένα από τη τελική κρίση της Επιτροπής

περί της διαπιστωθείσας παράβασης, αφ' ης στιγμής οι αιτητές στις Προσφυγές αρ.1783/18, 1784/18 και 1785/18 ισχυρίζονται, ως το συγκεκριμενοποιούν με την απαντητική τους γραπτή αγόρευση, ότι η αποκάλυψη συγκεκριμένων ζητηθέντων πληροφοριών που αφορούν τις τιμές που πρόσφεραν τρίτες εταιρείες, για τις οποίες δεν δόθηκε, παρά το σχετικό υποβληθέν αίτημα, πρόσβαση θα οδηγούσε σε εναλλακτικές εξηγήσεις για την ύπαρξη υψηλών προσφορών και θα καταδείκνυε ότι η χρηματική εκτίμηση των επίδικων διαγωνισμών ήταν εσφαλμένη και επομένως ήτο καθοριστικές για το δικαίωμα άμυνας αφού πιθανώς θα οδηγούσε στην μη έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης (*Υπόθεση C-407/08P, Knauf Gips KG v Ευρωπαϊκή Επιτροπή*, ημερ. 1/7/2010).

Ισχυρίζονται, λοιπόν, οι αιτητές στις Προσφυγές αρ.1783/18, 1784/18 και 1785/18 ότι «ο Νόμος είναι αντισυνταγματικός», ότι παραβιάζεται το δικαίωμα τους για δίκαιη δίκη και για πρόσβαση σε αποτελεσματική θεραπεία δυνάμει των Άρθρων 6 και 13 της ΕΣΔΑ και του Άρθρου 30 του Συντάγματος αφενός διότι, ως το θέτουν, η Επιτροπή ενεργεί ταυτοχρόνως ως διερευνητής/εξεταστής, κατηγορος και δικαστής αφετέρου δε διότι δεν υπάρχει πλήρης δικαστικός έλεγχος των ευρημάτων της Επιτροπής με αποτέλεσμα να παραβιάζεται και το δικαίωμα των αιτητών σε

αποτελεσματική θεραπεία. Αντίστοιχη δε επιχειρηματολογία προβάλλει και η αιτήτρια στην Προσφυγή αρ. 1898/18.

Οι θέσεις των αιτητών θα πρέπει να απορριφθούν. Ως προς το ζήτημα της «αντισυνταγματικότητας του Νόμου», την οποία ως παρατηρώ οι αιτητές προωθούν γενικά και χωρίς να εξειδικεύουν ό,τι εν προκειμένω απαιτείται ήτοι οποιαδήποτε διάταξη του Νόμου, η οποία, κατ' ισχυρισμό, προσκρούει στο συγκεκριμένο Άρθρο του Συντάγματος **(Δημητριάδου ν Δημοκρατίας, ΕΔΔ αρ. 178/20, ημερ. 12.06.2025)** πανομοιότυπο ζήτημα απαντήθηκε στην πολύ πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου **HERMES AIRPORTS LTD ν Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού** (Ε.Δ.Δ αρ.145/21, ημερομηνίας 20/8/2026) όπου υποδείχθηκε ότι: **«Το ζήτημα «αντισυνταγματικότητας του Νόμου», χωρίς περαιτέρω προσδιορισμό, είναι εγχείρημα από μόνο του αλυσιτελές. Το πραγματικό ζήτημα σχετίζεται με την αποτελεσματικότητα της προσφυγής ενώπιου της δικαιοσύνης.»**

Είναι δε σαφές ότι τα ζητήματα που εγείρονται από τους αιτητές τόσο ως προς τη σώρευση ιδιοτήτων κατά τη λειτουργία της Επιτροπής όσο και της ισχυριζόμενης αποστέρησης της δυνατότητας αποτελεσματικής

προσφυγής σε δικαστήριο με εξουσία πλήρους ελέγχου των ευρημάτων της Επιτροπής ένεκα του του διενεργούμενου ακυρωτικού ελέγχου έχουν αποσαφηνιστεί και πολλάκις απαντηθεί μάλιστα κατά δεσμευτικό τρόπο από τη νομολογία. Αντί άλλης απάντησης περιορίζομαι να παραθέσω το ακόλουθο απόσπασμα, αν και εκτενές, από την πρόσφατη απόφαση του Ανωτατού Συνταγματικού Δικαστηρίου **Παγκύπριος Οργανισμός Αγελαδοτρόφων ν Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού**(Ε.Δ.Δ. αρ. 135/21, ημερομηνίας 6/4/22) όπου εξετάστηκαν επακριβώς τα ίδια ζητήματα. Τα όσα δε λέχθηκαν τυγχάνουν πλήρους εφαρμογής και στην παρούσα υπόθεση και απαντούν στην όλη επιχειρηματολογία των αιτητών:

«Προχωρούμε στην εξέταση του Λόγου Έφεσης 8 με τον οποίο οι Εφεσείοντες μέμφονται την ίδια τη λειτουργία της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) ως εξεταστή, κατήγορου και δικαστή-κριτή, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι, κατά τη θέση τους, οι αποφάσεις της ΕΠΑ υπόκεινται σε περιορισμένο – ακυρωτικό μόνο – έλεγχο από το Δικαστήριο.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, το πρώτο που πρέπει να απαντηθεί είναι το κατά πόσον η έκταση του ελέγχου του Δικαστηρίου είναι επαρκής ή όχι αφού πρέπει να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις εκ του Άρθρου 6 της

Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) για άσκηση δικαστικού ελέγχου πλήρους δικαιοδοσίας.

Θεωρούμε ότι το ερώτημα απαντάται πλήρως στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου Αννίτα Φιλιππίδου ν. Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, Α.Ε. Αρ.7/16, 10.5.23, στην οποία είχαν τεθεί παρόμοιοι ισχυρισμοί και αποφασίστηκαν ως εξής:

«Είναι ορθό πως το Άρθρο 6 της ΕΣΔΑ καλύπτει και διοικητικές διαδικασίες που επιβάλλουν ποινικού τύπου κυρώσεις. Ορθό είναι επίσης πως η διαδικασία διερεύνησης, εκδίκασης και επιβολής διοικητικής κύρωσης έχει συντελεστεί από ένα Διοικητικό Όργανο οπότε όντως υπάρχει συνδυασμός αρμοδιοτήτων και ιδιοτήτων. Ωστόσο, έχει κριθεί πως δεν συντελείται τέτοια παράβαση, στις περιστάσεις που το Διοικητικό Όργανο, έστω και εάν δεν συμμορφώνεται αυστηρά στις προϋποθέσεις του Άρθρου 6, μπορεί εν τέλει να ελεγχθεί από Δικαστήριο με πλήρη δικαιοδοτικό έλεγχο. Στην υπόθεση *Grande Stevens ν. Italy Application nos 18640/10, 18647/10, 18663/10 et al. Judgment 4.3.2014 [Section II]*, σημειώνονται και τα εξής:

"Therefore, in administrative proceedings, the obligation to comply with Article 6 of the Convention does not preclude a 'penalty' being imposed by an administrative authority in the first instance. For this to be

possible, however, decisions taken by administrative authorities which do not themselves satisfy the requirements of Article 6 para 1 of the Conventions must be subject to subsequent control by a judicial body that has full jurisdiction. The characteristics of a judicial body with full jurisdiction include the power to quash in all respects, on questions of fact and law, the decision of the body below. It must have jurisdiction to examine all questions of fact and law relevant to the dispute before it."

Στο Sigma Radio T.V. Ltd ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (2004)3 Α.Α.Δ. 134 αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

«Το Άρθρο 6(1) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης αναφέρεται σε διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου. Εκείνο που χρειάζεται σε περιπτώσεις όπου εκδίδονται από διοικητικά όργανα αποφάσεις καθοριστικές αστικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, είναι η δυνατότητα πρόσβασης σε δικαστήριο για προσβολή της διοικητικής απόφασης.

Εφόσον προσφέρεται τέτοια δυνατότητα, αποκτά πλέον σημασία η έκταση της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου.

Ως προς τους ισχυρισμούς περί παράβασης της αρχής της φυσικής δικαιοσύνης, το Δικαστήριο έχει την άποψη ότι σε περίπτωση όπου

εξετάζεται παράβαση των ρυθμιστικών προνοιών του Νόμου, στον ιδιαίτερα ευαίσθητο και σημαντικό τομέα της ραδιοτηλεόρασης, η κρίση ως προς τα πράγματα, που από τη φύση τους ενδέχεται να χαρακτηρίζονται από λεπτές αποχρώσεις και πολλές διαβαθμίσεις, δικαιολογείται να αφήνεται, ως θέμα πολιτικής του Κράτους, σε ειδική ανεξάρτητη δημόσια Αρχή. Το Δικαστήριο έχει τη γνώμη ότι η προσφερόμενη στο δικό μας σύστημα αναθεωρητική δικαιοδοσία είναι αρκετή. Δεν διακρίνεται λοιπόν παράβαση των κανόνων φυσικής δικαιοσύνης, οι οποίοι εμπεριέχονται στο Άρθρο 6(1) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης και στο Άρθρο 30.2 του Συντάγματος».

Η Εφεσείουσα ισχυρίζεται ότι εν προκειμένω το Δικαστήριο, περιοριζόμενο σε έλεγχο νομιμότητας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως Δικαστήριο πλήρους δικαιοδοσίας και συνεπώς στοιχειοθετείται η θέση για παραβίαση του Άρθρου 6 της ΕΣΔΑ.

Δεν θα συμφωνήσουμε. Η Εφεσείουσα προσέβαλε όλες τις πτυχές της διοικητικής κρίσης, επικαλούμενη νομικούς λόγους και πλάνη περί τα πράγματα. Το πλάτος και εύρος των θέσεων της ακριβώς ήταν χαρακτηριστικό της εμβέλειας της δυνατότητας προσβολής της πράξης. Και το πρωτόδικο Δικαστήριο κάλυψε όλες τις εκφάνσεις και πτυχές των παραπόνων της, ώστε σίγουρα να μη μπορούμε να ομιλούμε για Δικαστήριο που δεν είχε πλήρη δικανικό έλεγχο. (Βλ. *Sigma Radio Television Ltd v.*

Cyprus Application nos 32181/04 and 35122/05, Judgment 21/10/2011). Ο λόγος έφεσης απορρίπτεται.»

Όμοια προσέγγιση εντοπίζεται και στην Πφαϊζερ Ελλάς Ανώνυμη Βιομηχανική Εμπορική Εταιρεία Φαρμακευτικών-Χημικών Προϊόντων και Κτηνοτρόφων (Pfizer Hellas-Cyprus Branch) κ.ά. ν. Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού, Ε.Δ.Δ.89/16, 26.7.23, στην οποία, εκτός της ως άνω αυθεντίας Φιλιππίδου, γίνεται αναφορά και στην απόφαση του ΕΔΑΔ SA-CAPITAL OY ν. FINLAND, Application no.5556/10, 14.2.19, όπου σημειώνεται μεταξύ άλλων:

«...it is not a requirement under Article 6 of the Convention that proceedings such as those concerning sanctions for breaches of competition law be conducted according to the classic model of a criminal trial».[..]

Στη βάση αυτών που εξηγήσαμε κρίνουμε ότι ο έλεγχος του Δικαστηρίου ειδικά στα πλαίσια της εξέτασης της ύπαρξης ή μη δέουσας έρευνας, επαρκούς αιτιολογίας και απουσίας πλάνης δεν μπορεί να θεωρηθεί «περιορισμένος» ως η σχετική εισήγηση.

Ο Λόγος Έφεσης 8 ομοίως απορρίπτεται. »

Άλλωστε ως υποδείχθηκε και στην **Hermes Airport Ltd** (ανωτέρω) και τα ίδια ισχύουν και εν προκειμένω είχαν παρασχεθεί επαρκείς διαδικαστικές εγγυήσεις στους αιτητές κατά τη διοικητική διαδικασία σε συμμόρφωση πάντοτε με τα προβλεπόμενα στο Νόμο, οι οποίες περιγράφονται μάλιστα και στην ίδια την προσβαλλόμενη απόφαση. Ειδικότερα οφείλει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή και στη βάση των άρθρων 17(1) και 35(6) του Νόμου, αποφασίζει να κινήσει διαδικασία εξέτασης μιας παράβασης, εφόσον, μετά από την προκαταρκτική έρευνα της Υπηρεσίας, διαπιστώσει πιθανολογούμενη, εκ πρώτης όψεως παράβαση των άρθρων 3 και/ή 6 του Νόμου. Περαιτέρω, οι αρμοδιότητες της Υπηρεσίας καθορίζονται στο άρθρο 20 του Νόμου, ενώ στο άρθρο 23 καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής. Η διερεύνηση της καταγγελίας διενεργείται από την Υπηρεσία στη βάση του άρθρου 35(4) του Νόμου, μετά από οδηγίες της Επιτροπής, και εν συνεχεία, η Επιτροπή αφού μελετήσει το σημείωμα της Υπηρεσίας και καταλήξει σε εκ πρώτης όψεως πιθανολογούμενη παράβαση, προχωρεί στον καταρτισμό Έκθεσης Αιτιάσεων, την οποία και κοινοποιεί στα εμπλεκόμενα μέρη. Η Επιτροπή καταλήγει στην τελική της απόφαση, εφόσον προηγηθεί η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 του Νόμου, παρέχοντας το δικαίωμα στα εμπλεκόμενα μέρη να υποβάλουν τις γραπτές παρατηρήσεις τους επί της Έκθεσης Αιτιάσεων, αλλά και να

αγορεύσουν προς υποστήριξη των θέσεων τους, κατά την προφορική διαδικασία. Αυτή η διαδικασία, ως παρατηρώ ακολουθήθηκε και στην υπό εξέταση υπόθεση. Με δεδομένο, λοιπόν, το δικαίωμα των αιτητών για προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου με «πλήρη δικαιοδοσία», υπό την έννοια που εξηγήθηκε στην απόφαση της Πλήρους Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην ***Sigma Radio T.V. v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου*** (ανωτέρω) με αναφορά στην απόφαση του ΕΔΔΑ στην υπόθεση ***Zumtobel v. Austria Series A Vol. 268 [1993]***, ενώπιον του οποίου οι αιτητές προσέβαλαν όλες τις πτυχές της διοικητικής κρίσης, οι ισχυρισμοί των αιτητών κρίνονται αβάσιμοι.

Συνεπακόλουθα δεν ευσταθεί ούτε η γενική αναφορά των αιτητών ότι παραβιάστηκαν τα άρθρα 30(3)(γ) και 12.5(δ)Σ του Συντάγματος και τα άρθρα 6(1) και (3)(δ) της ΕΣΔΑ καθώς και ότι παραβιάζεται η αρχή της ισότητας των όπλων λόγω του ότι η ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία δεν διασφαλίζει αλλά ούτε και παρέχει το δικαίωμα εξέτασης και αντεξέτασης μαρτύρων. Αρκεί να σημειωθεί, ως ήδη επισημάνθηκε, ότι η Επιτροπή συμμορφώθηκε με την ακολουθητέα εκ του Νόμου διαδικασία, οι δε αιτητές ουδόλως αμφισβήτησαν οποιαδήποτε συγκεκριμένη διάταξη ως αντισυνταγματική. Περαιτέρω και δεδομένων των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω καθώς και σε συμφωνία με την κα Καλλή, παρατηρώ ότι οι

αιτητές είχαν τη δυνατότητα να ακουστούν τόσο προφορικά όσο και να θέσουν γραπώς τις θέσεις τους καθώς και τις συμπληρωματικές τους θέσεις ως και έπραξαν. Άλλωστε, το όλο ζήτημα παρέμεινε εν τέλει ως θεωρητικό αφού οι αιτητές ουδόλως υπέδειξαν να είχαν πράγματι υποβάλει τέτοιο αίτημα ενώπιον της Επιτροπής και να απορρίφθηκε.

Πρόσθετα εγείρεται από την αιτήτρια στην Προσφυγή αρ.1898/18 ότι παραβιάστηκε το τεκμήριο αθωότητας της αιτήτριας (άρθρο 12(4) του Συντάγματος και άρθρο 6(2) ΕΣΔΑ) καθότι η Επιτροπή στις παραγράφους 64-67 της Έκθεσης Αιτιάσεων, ανέφερε ότι αποφάσισε εκ πρώτης όψεως ότι *«ο ορισμός της σχετικής αγοράς δεν απαιτείται σε περίπτωση πρόδηλων περιορισμών του ανταγωνισμού»*. Κατά την αιτήτρια, η εν λόγω διατύπωση υποδηλεί ότι είχε εκ των προτέρων αποφασιστεί από την Επιτροπή και πριν δοθεί η ευκαιρία στην αιτήτρια να ακουστεί ότι όλες οι επιχειρήσεις εναντίον των οποίων εκδόθηκε Έκθεση Αιτιάσεων εμπλέκονται σε παράνομες συμπράξεις.

Η εισήγηση δεν με βρίσκει σύμφωνη. Η θέση αυτή της αιτήτριας ως παρατηρώ τέθηκε αυτούσια ενώπιον της Επιτροπής, η οποία στις σελ.62-69 της απόφασης της Επιτροπής (**Παράρτημα 74 της Ένστασης Τόμος 2 εφεξής ως «η προσβαλλόμενη απόφαση»**) κατέγραψε λεπτομερώς

τους λόγους για τους οποίους οι θέσεις της δεν μπορούσαν να γίνουν δέκτες. Εν προκειμένω θα συμφωνήσω με την ευπαιδευτη συνήγορο της καθ' ης η αίτηση ότι στην εν λόγω έκθεση δεν καταγράφεται τίποτα άλλο παρά οι εκ πρώτης όψεως διαπιστώσεις της Επιτροπής ήτοι ότι η υπόθεση αφορά εκ πρώτης όψεως πιθανολογούμενες παραβάσεις που άπτονται συμφωνιών μεταξύ ανταγωνιστών οι οποίοι είχαν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού (ήτοι πρόδηλους περιορισμούς του ανταγωνισμού) και ως εκ τούτου δεν απαιτείτο ο ορισμός της σχετικής αγοράς. Συναφώς οφείλει να υπομνησθεί ότι τα όσα καταγράφονται στην έκθεση αιτιάσεων αφενός προσδιορίζουν τις αιτιάσεις επί των οποίων οι εμπλεκόμενες εταιρείες καλούνται να τοποθετηθούν και αφετέρου τελούν πάντοτε υπό την τελική αξιολόγηση και κρίση της Επιτροπής υπό το φως και των υποβληθέντων παραστάσεων. Χαρακτηριστική είναι η αναφορά του ΔΕΕ στην απόφαση ***Aalborg Portland κ.α κατά Επιτροπής (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, ημερομηνίας 7.1.2004)*** στην ανακοίνωση αιτιάσεων (εξυπηρετεί τον ίδιο σκοπό με την έκθεση αιτιάσεων) ως ένα «προκαταρκτικό έγγραφο, του οποίου οι πραγματικές και νομικές εκτιμήσεις έχουν καθαρά προσωρινό χαρακτήρα».

Περαιτέρω οι αιτητές στις Προσφυγές αρ.1783/18, 1784/18 και 1785/18 και η αιτήτρια στην Προσφυγή αρ. 1835/18 ισχυρίζονται ότι παραβιάζεται το συνταγματικό δικαίωμα των αιτητών για εκδίκαση και έκδοση απόφασης εντός εύλογου χρόνου.

Ο ισχυρισμός θα πρέπει να απορριφθεί. Είναι παγίως νομολογημένο ότι ο εύλογος χρόνος εντός του οποίου η διοίκηση υποχρεούται να αποφασίσει εξαρτάται από τα περιστατικά της κάθε υπόθεσης. Το δε κριτήριο του ευλόγου χρόνου είναι αντικειμενικό και αποφασίζεται από το Δικαστήριο (**Δημοτική Επιτροπή Αγίου Δομετίου και Χριστοφόρου (1994) 3 Α.Α.Δ. 434**). Περαιτέρω οφείλει να υπομνησθεί ότι ως λέχθηκε και από το Ανώτατο Δικαστήριο στη **Salamis Shipping Services LTD και Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού** (Αναθεωρητική Έφεση αρ. 39/16, ημερομηνίας 28/6/23) ο Νόμος δεν καθορίζει ρητά συγκεκριμένα χρονικά όρια για την ολοκλήρωση της έρευνας, την εκδίκαση και την έκδοση απόφασης από την Επιτροπή καθώς και ότι, κατά αντικειμενικό τρόπο, μπορεί να λεχθεί, ότι η όλη διαδικασία εξέτασης μιας τέτοιας υπόθεσης είναι ιδιαίτερα επίπονη.

Εν προκειμένω και έχοντας διεξέλθει όλα τα ενώπιον μου στοιχεία, καταλήγω και σε συμφωνία με την πλευρά της καθ' ης η αίτηση, ότι ο

χρόνος που διέρρευσε για σκοπούς διερεύνησης και εξέτασης διαπίστωσης της υπόθεσης ήταν υπό τις περιστάσεις εύλογος λαμβανομένων υπόψη της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της έκτασης των θεμάτων που έπρεπε να διερευνηθούν, του μεγάλου όγκου των εγγράφων που συλλέχθηκαν και κατατέθηκαν, του χρόνου που αναλώθηκε για την υποβολή των θέσεων των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και των αλλαγών που μεσολάβησαν σε σχέση με τη συγκρότηση της Επιτροπής είτε λόγω παραίτησης μέλους είτε λόγω λήξης της θητείας μελών, οι οποίες απαιτούσαν την εξ ύπαρξης μελέτη και ενημέρωση των νέων μελών. Περαιτέρω δεν θα μπορούσε να παραγνωριστεί το γεγονός ότι η ακολουθητέα διαδικασία σε όλα τα στάδια επιδίωκε την πλήρη συμμόρφωση με τις δικαστικές αποφάσεις ήτοι αρχικά με την απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου στην *Προσφυγή αρ.5651/2013, Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου κ.ά. ν ΕΠΑ*, ημερ. 29 Ιανουαρίου 2016 και στη συνέχεια με την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερομηνίας 3/3/2017 στην Αναθεωρητική Έφεση αρ.2/2016.

Αρκεί δε ενδεικτικά να αναφερθεί ότι η έρευνα που πραγματοποιήθηκε δεν αφορούσε μια επιχείρηση ή μια μεμονωμένη περίπτωση αλλά μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων, ότι το αποδεικτικό υλικό και στοιχεία που συλλέχθηκαν ή κατατέθηκαν και οφείλετο να εξεταστούν είναι ογκώδη

(απαριθμείται σε άνω των 69 φακέλων) ενώ ως προκύπτει και από τους διοικητικούς φακέλους της υπόθεσης αλλά και από την ίδια την προσβαλλόμενη απόφαση ενώπιον της Επιτροπής τέθηκαν κατ' επανάληψη αιτήματα παρατάσεως για σκοπούς υποβολής των θέσεων εμπλεκόμενων εταιρειών και αναβολής της προγραμματισμένης εξέτασης της υπόθεσης από την Επιτροπή καθώς και σειρά αιτημάτων για πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο. Ακόμη δε, ως ορθά υποδεικνύει η κα Καλλή, έξι από τις εμπλεκόμενες εταιρείες αιτήθηκαν παράταση της ταχθείσας προθεσμίας (ορισμένες εξ αυτών πέραν της μιας φορές) για την υποβολή των θέσεων τους ως προς την επιβολή διοικητικού προστίμου ώστε και παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε ήδη κοινοποιήσει από τις 11.12.2017 την απόφαση της ως προς τη διαπίστωση της παράβασης και είχε καλέσει τους εμπλεκόμενους να υποβάλουν τις θέσεις τους για σκοπούς επιβολής του διοικητικού προστίμου, οι γραπτές παραστάσεις από όλους τους εμπλεκόμενους υποβλήθηκαν τελικώς μόλις στις 13.6.2018.

Συνεπώς ο διαρρεύσας χρόνος δεν οφείλετο σε κωλυσιεργία της Επιτροπής αλλά επρόκειτο ακριβώς για χρόνο που απαιτήθηκε αφενός για να διασφαλιστεί το δικαίωμα υπεράσπισης όλων των εμπλεκομένων μερών αφετέρου δε για να διασφαλιστεί ότι η περαιτέρω εξέταση, μια

τέτοιας πολύπλοκης υπόθεσης, θα διενεργείτο υπό νόμιμα συγκροτημένο όργανο. Άλλωστε δεν πρέπει να λησμονείται ότι η υπέρβαση του εύλογου χρόνου μπορεί να αποτελέσει λόγο ακύρωσης απόφασης δια της οποίας διαπιστώνονται παραβάσεις όταν αποδειχθεί ότι πράγματι η παραβίαση της αρχής αυτής επηρέασε δυσμενώς τα δικαιώματα άμυνας των εμπλεκομένων. Ουδέν όμως υποδείχθηκε -πόσο δε μάλλον αποδείχθηκε- προς αυτή την κατεύθυνσή από τους αιτητές (βλ. *Υπόθεση C- 113/04 P, Technische Unie BV v Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ημερ. 21/9/2006*).

Απορριπτέος θα πρέπει να κριθεί και ο ισχυρισμός των αιτητών στις Προσφυγές αρ. 1783/18, 1784/18 και 1785/18 ότι η Επιτροπή τήρησε, ως το θέτουν, προκατειλημμένη στάση σε βάρος τους. Ο ισχυρισμός προβάλλεται με γενικό τρόπο, ώστε να μην παρέχεται επί της ουσίας οποιοδήποτε περιθώριο επέμβασης του Δικαστηρίου. Υπενθυμίζεται δε ότι κατά πάγια νομολογία οι ισχυρισμοί περί έλλειψης αμεροληψίας και προκατάληψης πρέπει να αποδεικνύονται αυστηρά και με επαρκή βεβαιότητα, το δε βάρος απόδειξης το φέρει πάντοτε ο αιτητής (*Νεοφύτου v. Δημοκρατίας (2007) 3 ΑΑΔ 8*) Συμβούλιο Εφέσεων Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ.ά. v. Παναγή. κ.ά. (Α.Ε. αρ. 47/14, 25.2.21). Ούτε όμως και η έτερη αναφορά των αιτητών ότι τα χρονικά πλαίσια μέσα στα οποία κλήθηκαν από την Επιτροπή να ετοιμάσουν την

υπερασπιστική τους γραμμή ήταν ασφυκτικά ενώ αντίθετα η Επιτροπή ανάλωνε κατά το δοκούν πολλαπλάσιο χρόνο για να ανταποκριθεί στα αιτήματα τους, γεγονός που κατά τους αιτητές δεικνύει την παραβίαση την αρχή της ισότητας των όπλων και της δίκαιης δίκης, υπέχει οποιουδήποτε ερείσματος.

Καταρχάς θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι η αρχή της ισότητας των όπλων δεν επιβάλλει την εξομοίωση των χρονικών περιθωρίων που απαιτούνται για εξέταση αιτημάτων από τη διοικητική αρχή με αυτά που παρέχονται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, αλλά αυτό που απαιτεί είναι να παρέχεται σε έκαστο εμπλεκόμενο μέρος το δικαίωμα να προβάλει τους ισχυρισμούς του και να ασκήσει τα δικαιώματα άμυνας ενώπιον του αρμοδίου οργάνου (ή του Δικαστηρίου), αφού όμως του παρασχεθεί επαρκής χρόνος για την προπαρασκευή τους (**Μπουλούτας ν Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου** (Ε.Δ.Δ. αρ. 4/2019, ημερομηνίας 25/9/23).

Εν προκειμένω και σε αντίθεση με ό,τι διατείνονται και μάλιστα με γενικό τρόπο οι αιτητές οφείλω να παρατηρήσω ότι το ίδιο ζήτημα ηγέρθηκε και εξετάστηκε από την Επιτροπή, η οποία με εκτενείς αναφορές στο ιστορικό της διαδικασίας απέρριψε τον ισχυρισμό των αιτητών. Από τα όσα η Επιτροπή καταγραφεί τα οποία οι αιτητές ουδόλως δια της γραπτής τους

αγόρευσης αμφισβητούν και τα οποία επιβεβαιώνονται από το περιεχόμενο των ενώπιον μου φακέλων καταδεικνύεται ότι από τις 30.9.2015, ημερομηνία κατά την οποία κοινοποιήθηκαν οι Εκθέσεις Αιτιάσεων, οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις κλήθηκαν όπως υποβάλουν τις γραπτές παρατηρήσεις τους έως τις 13.11.2015 και προσέλθουν για προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής στις 7.12.2015. Ακολούθως, οι αιτητές και δέκα ημέρες πριν από την εκπνοή της ταχθείσας προθεσμίας στις 3.11.2015 ζήτησαν παράταση για χρονική περίοδο τουλάχιστον δύο μηνών, αίτημα το οποίο ικανοποιήθηκε στις 16.11.2015. Δεκαπέντε ημέρες πριν από την εκπνοή της δίμηνης παράτασης που είχε εγκριθεί, ήτοι στις 14.1.2016 οι αιτητές υπέβαλαν αίτημα για πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης για σκοπούς ετοιμασίας των θέσεων τους. Εν τέλει δε απέστειλαν τις θέσεις τους την 1.3.2016. Μεσολάβησαν οι εκδοθείσες αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου ημερομηνίας 29.1.2018 και του Ανωτάτου Δικαστηρίου (Αναθεωρητική Έφεση αρ.2/2016 ημερομηνίας 3/3/2017) καθώς και οι ενέργειες προς συμμόρφωση με αυτές. Στη συνέχεια δε, δόθηκε στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις εκ νέου χρόνος για υποβολή συμπληρωματικών θέσεων εντός εικοσιμία ημερών από τις 14.6.2017. Οι αιτητές, στις 26.6.2017 υπέβαλαν και πάλι αριθμό αιτημάτων αναφορικά με την παροχή εγγράφων σε ηλεκτρονική μορφή και πρόσβαση στο

διοικητικό φάκελο καθώς και αίτημα για παράταση, το οποίο εγκρίθηκε σε συνεδρία της Επιτροπής 6.7.2017 μέχρι τις 24.7.2017. Με επιστολές των δικηγόρων τους ημερομηνίας 20.7.2017, υπέβαλαν και πάλι αίτημα για παράταση υποβολής γραπτών συμπληρωματικών θέσεων καθώς και αίτημα για αποκάλυψη στοιχείων. Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 21.7.2017 αποδέχθηκε το αίτημα για παράταση υποβολής γραπτών παρατηρήσεων και έθεσε ως νέα προθεσμία για υποβολή αυτών την 1.9.2017 και επαναόρισε την ενώπιον της προφορική διαδικασία για τις 8.9.2017. Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 25.7.2017, εξέτασε το κάθε έγγραφο από τα περίπου πενήντα που καταγράφονταν στον κατάλογο που επισυναπτόταν στην επιστολή των συνηγόρων των αιτητών και αποφάσισε να παρέχει ή μη την αιτούμενη πρόσβαση. Στις 23.8.2017, οι αιτητές υπέβαλαν αίτημα για παράταση της προθεσμίας υποβολής συμπληρωματικών θέσεων αφού ως δήλωσαν δεν μπορούσαν να προσέλθουν για πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης σε συγκεκριμένες ημερομηνίες. Η Επιτροπή εξέτασε τα αιτήματα τους σε συνεδρία της ημερομηνίας 4.9.2017 και αποφάσισε να εγκρίνει το αίτημα παράτασης για υποβολή συμπληρωματικών θέσεων, έως τις 6.9.2017. Μετά τη διεξαγωγή της προφορικής διαδικασίας στις 8.9.2017 τέθηκε προθεσμία για υποβολή επιπρόσθετων θέσεων έως τις 18.9.2017, ημερομηνία η οποία κατόπιν αιτήματος του συνηγόρου των αιτητών

μεταφέρθηκε στις 22.9.2017 και μετά από περαιτέρω αίτημα του μεταφέρθηκε καταληκτικά στις 27.9.2017, όταν και οι αιτητές υπέβαλαν τις θέσεις τους. Επιπρόσθετα, στις 11.12.2017 η Επιτροπή ενημέρωσε τους αιτητές για την απόφαση της ημερομηνίας 1.11.2017 και την πρόθεσή της να τους επιβάλει διοικητικό πρόστιμο, δίδοντας τους τριάντα ημέρες για να αποστείλουν τις θέσεις τους. Οι αιτητές με επιστολή του συνηγόρου τους ημερομηνίας 27.12.2017 ζήτησαν παράταση για την υποβολή των γραπτών τους θέσεων μέχρι και τις 30.1.2018. Στις 2.5.2018, η Επιτροπή υπό τη νέα της συγκρότηση, αποφάσισε να καλέσει τις εμπλεκόμενες εταιρείες που δεν είχαν υποβάλει τις γραπτές τους παραστάσεις να πράξουν τούτο μέχρι τις 7.5.2018. Στις 4.5.2018 οι αιτητές υπέβαλαν αίτημα για παράταση της προθεσμίας για δεκαπέντε ημέρες. Στις 8.5.2018, η Επιτροπή και αφού εξέτασε τα υποβληθέντα αιτήματα παράτασης αποφάσισε όπως δοθεί σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη παράταση τριάντα ημερών, ήτοι μέχρι τις 8.6.2018. Οι αιτητές απέστειλαν τις γραπτές τους παραστάσεις επί της πρόθεσης της Επιτροπής να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο στις 21.5.2018.

Το πιο πάνω ιστορικό δεικνύει ότι είχαν δοθεί επανειλημμένες παρατάσεις, κατόπιν σχετικών αιτημάτων των αιτητών, τόσο για την υποβολή των γραπτών αλλά και των συμπληρωματικών παραστάσεων των

αιτητών και δεν επρόκειτο προφανώς περί ανελαστικών προθεσμιών, ώστε να μην διασφαλίζεται το δικαίωμα άμυνας των αιτητών.

Η ουσία της υπόθεσης

Οι διαπιστωθείσες παραβάσεις

Κρίνεται καθοριστικό να προσδιοριστεί με ακρίβεια ποιες ακριβώς ήταν οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν από την Επιτροπή, οι οποίες αποτελούν και το αντικείμενο δικαστικής εξέτασης.

Συνοπτικά αναφέρεται ότι η υπό εξέταση απόφαση της Επιτροπής αφορά σε παράνομη μυστική σύμπραξη των υπό αναφορά επιχειρήσεων που συνίστατο στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών και στη γεωγραφική κατανομή συγκεκριμένων διαγωνισμών. Εν προκειμένω η Επιτροπή αποφάσισε ότι οι αιτήτριες εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται στο τομέα έτοιμου σκυροδέματος παραβίασαν το άρθρο 3 (1) (α) και (γ) του Νόμου δια της νόθευσης συγκεκριμένων Διαγωνισμών του Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λεμεσού) οι οποίοι όλοι αφορούσαν στην προμήθεια και μεταφορά έτοιμου σκυροδέματος κατηγορίας C15, C20, C25 και C30 στην επαρχία Λεμεσού και συγκεκριμένα τους Διαγωνισμούς αρ.**6/12, 15/12 και 54/12**, προσδιορίζοντας μάλιστα διαφορετική συμμετοχή κάποιων εκ των εταιρειών στους εν λόγω διαγωνισμούς.

Οφείλει να λεχθεί εξ αρχής ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε μεμονωμένα τους τρεις διαγωνισμούς. Τουναντίον το μεγαλύτερο μέρος των διαπιστώσεων της έγκειται στη διαπιστωθείσα παράνομη σύμπραξη των εμπλεκόμενων εταιρειών με κύρια αναφορά στις διεργασίες που λάμβαναν χώρα μέσω του Συνδέσμου Κατασκευαστών Έτοιμου Σκυροδέματος Λεμεσού (εφεξής ο «Σύνδεσμος»). Εν συντομία, λοιπόν, η Επιτροπή έκρινε ότι ο Σύνδεσμος, ο οποίος συστάθηκε από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στην επαρχία Λεμεσού και ήταν μεταξύ τους ανταγωνιστές, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονταν ως μέλη του οι αιτήτριες εταιρείες ALFA CONCRETE, ATHINODOROU & POULLAS, TOP MIX, KYΘΡΑΙΩΤΗΣ, BETOMAN και ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, δεν περιορίζονταν, ως προς τις δραστηριότητες του, αποκλειστικά στα όσα καταγράφονται στο επίσημο Καταστατικό και Ιδρυτικό έγγραφο του Συνδέσμου αλλά λειτουργούσε ως μια πλατφόρμα επικοινωνίας στο πλαίσιο του οποίου πραγματοποιούνταν τακτικές συναντήσεις. Ειδικότερα η Επιτροπή από τα στοιχεία που συνέλεξε διαπίστωσε ότι τα μέλη του Συνδέσμου προέβαιναν στην ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών όπως είναι στοιχεία πελατών, στοιχεία αγοράς τιμέντου από το Τσιμεντοποιείο Βασιλικού, στοιχεία παραγωγής έτοιμου σκυροδέματος ενώ διόρισαν πρόσωπο το οποίο είχε την ευθύνη του «Συντονισμού» και ενοικίασαν γραφείο. Διαπιστώθηκε δε ότι μέσω του Συνδέσμου καθορίστηκε, μεταξύ

άλλων, ένα πλαίσιο καθορισμού τιμών σκυροδέματος και αντλιών αλλά και συζήτησης «νέων έργων» και καταμερισμού αυτών καθώς και ότι οι εταιρίες είχαν ως αντικείμενο να διασφαλίσουν μεταξύ τους: *«ένα εύλογο κέρδος της τάξης του 10-15% όπως κάθε υγιής επιχείρηση.»* Αναφορικά με τη SKYRAMIX η Επιτροπή έκρινε ότι παρόλο που η εταιρεία δεν ήταν μέλος του Συνδέσμου, είχε γνώση της ύπαρξης της αντί ανταγωνιστικής σύμπραξης και των θεμάτων που συζητούνταν και των αποφάσεων που λαμβάνονταν καθότι, ως καταγράφεται στην επίδικη απόφαση *«φαίνεται να έλαβε μέρος στις αρχικές συναντήσεις οι οποίες πραγματοποιήθηκαν εντός του 2012, ήτοι μετά από την υποβολή αίτησης για εγγραφή του Συνδέσμου και ήταν εις γνώση της ο τρόπος λειτουργίας του Συνδέσμου, αφού η εταιρεία αποτελεί θυγατρική εταιρεία της ΣΚΥΡΑ ΒΑΣΑΣ η οποία είναι μέτοχος κατά 50% στην εταιρεία TOP MIX, η οποία ήταν μέλος του Συνδέσμου. Πέραν αυτού, φαίνεται ότι ο Γενικός Διευθυντής της εταιρείας TOP MIX, κ. Γ.Ν., ο οποίος συμμετείχε ενεργά εκ μέρους της TOP MIX στις συναντήσεις του Συνδέσμου, εργοδοτήθηκε για ένα διάστημα στην SKYRAMIX. »*

Ωστόσο καθοριστικό είναι να επισημανθεί ότι οι παραβάσεις που εν τέλει διαπίστωσε η Επιτροπή δεν περιορίστηκαν στα όσα η Επιτροπή εντόπισε ότι λάμβαναν χώρα στα πλαίσια του Συνδέσμου, τα οποία η ίδια έκρινε

ότι είχαν αντιανταγωνιστικό χαρακτήρα αλλά αφορούν εν τέλει τη νόθευση τριών συγκεκριμένων διαγωνισμών, αφού η ΕΠΑ ως καταγράφεται στη σελ.251 της απόφασης της θεώρησε ότι η αντι - ανταγωνιστική σύμπραξη των εμπλεκομένων εταιρειών επεκτείνεται και στη νόθευση των επίμαχων τριών δημόσιων διαγωνισμών του Τ.Δ.Ε.

Ειδικότερα δε αποφάσισε ότι οι αιτητές, ως εδώ ενδιαφέρουν, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ, TOP MIX, BETOMAN και ALFA CONCRETE δια της οικονομικής της διαδόχου ALFA BETON, την περίοδο από τις 30.11.2011 μέχρι και τις 22.12.2011 τουλάχιστον, προέβηκαν σε νόθευση του διαγωνισμού αρ.6/2012.

Περαιτέρω ότι όλες οι πιο πάνω εταιρείες προσθέτως της SKYRAMIX, προέβηκαν για την περίοδο από 3.2.2012 έως 24.2.2012 τουλάχιστον σε νόθευση του Διαγωνισμού με αρ.15/2012.

Πρόσθετα διαπιστώθηκε ότι οι ίδιες εταιρείες πλην της TOP MIX για την περίοδο από 10.6.2012 έως 29.6.2012 τουλάχιστον, προέβηκαν σε νόθευση του Διαγωνισμού με αρ.54/2012.

Αυτές, λοιπόν οι διαπιστωθείσες παραβάσεις είναι που συνιστούν και το

αντικείμενο του δικαστικού ελέγχου.

Το νομικό πλαίσιο

Ως ήδη υποδείχθηκε η Επιτροπή διαπίστωσε παράβαση του άρθρου 3 (1) (α) και (γ) του περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου του 2008, Ν. 13(Ι)/2008, ως αυτό ίσχυε κατά τον ουσιώδη χρόνο και το οποίο διαλαμβάνει τα ακόλουθα:

«3.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 4 και 5, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, του περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Δημοκρατίας, ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται –

(α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής·

(β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων·

(γ) στη γεωγραφική ή άλλη κατανομή των αγορών ή των πηγών προμήθειας·

(δ) στην εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια

ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση·
 (ε) στην εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή από μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, κατά τη φύση τους ή σύμφωνα με τις κρατούσες εμπορικές συνήθειες, δε συνδέονται με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών.»

(η έμφαση προστέθηκε)

Κατ' αντιστοιχία το Άρθρο 101 (1) της Σύμβασης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) (πρώην άρθρο 81 της ΣΕΚ) προνοεί ως ακολούθως:

«101- (1). Είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, του περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς, και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται:

α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής,·

β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων,

- γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού,·
- δ) στην εφαρμογή ανίσων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό,
- ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.»

Το νομολογιακό πλαίσιο

Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η διάκριση μεταξύ περιορισμού του ανταγωνισμού «εξ αντικειμένου» και «εκ του αποτελέσματος» στηρίζεται στο ότι ορισμένες μορφές συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων εμφανίζουν, από την ίδια τη φύση τους, επαρκή βαθμό βλάβης για τον ανταγωνισμό (sufficient degree of harm) ώστε να μην απαιτείται εξέταση των συγκεκριμένων πραγματικών αποτελεσμάτων τους στην αγορά, αφού είναι προφανές ότι η συμφωνία αυτή έχει ως αντικείμενο την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού. Εξού λοιπόν και η έννοια του εξ αντικειμένου περιορισμού του ανταγωνισμού πρέπει να ερμηνεύεται στενά (Βλ.

C-67/13 P, Groupement des cartes bancaires (CB) v European

Commission, ημερομηνίας 11/9/14). Χαρακτηριστικό παράδειγμα πρόδηλων περιορισμού του ανταγωνισμού συνιστά ο καθορισμός τιμών και η κατανομή της αγοράς (βλ. *C-389/10 P- KME Germany κ.α κατά Επιτροπής, ημερομηνίας 8/12/11*).

Στην υπόθεση **C-228/18, *Gazdasági Versenyhivatal v Budapest Bank Nyrt. and Others, ημερομηνίας 2/4/2020*** το ΔΕΕ αποσαφήνισε ότι αν και δεν απαιτείται πλήρης ανάλυση των επιπτώσεων κάθε συμφωνίας, ο χαρακτηρισμός μιας τέτοιας συμφωνίας ως περιοριστικής εξ αντικειμένου δεν μπορεί να αποσυνδεθεί αλλά τουναντίον προϋποθέτει συνεκτίμηση του περιεχομένου της επίμαχης συμφωνίας, των σκοπών καθώς και του νομικού και οικονομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται. Συνεπώς καθίσταται σαφές ότι κατά τη διαπίστωση περιορισμού εξ αντικειμένου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η φύση των επηρεαζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών και η δομή και οι συνθήκες λειτουργίας της οικείας αγοράς.

Αναφορικά με τον τρόπο αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων και τον απαιτούμενο βαθμό απόδειξης σύμφωνα και με τη νομολογία των Δικαστηρίων της Ένωσης εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει τις παραβάσεις που διαπιστώνει, παραθέτοντας στοιχεία που αποδεικνύουν

επαρκώς κατά νόμο τα περιστατικά που στοιχειοθετούν την παράβαση. Περαιτέρω όπου η Επιτροπή καταλογίζει παράβαση σε συγκεκριμένη επιχείρηση οφείλει να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά από τα οποία μπορεί να συναχθεί ότι μια επιχείρηση συμμετείχε σε τέτοια παράβαση και ότι ήταν υπεύθυνη για τις διάφορες πτυχές της (*C-492/92 P Commission κατά Anic Partecipazioni*). Λόγω δε του τεκμηρίου της αθωότητας οποιαδήποτε αμφιβολία ως προς το κατά ποσόν η παράβαση αποδείχθηκε επαρκώς κατά νόμο πρέπει να λειτουργεί υπέρ της εμπλεκόμενης επιχείρησης στην οποία αυτή καταλογίζεται (*C-199/92 P Hüls κατά Επιτροπής*).

Είναι επομένως αναγκαίο η Επιτροπή να προσκομίσει συγκεκριμένα και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίξει την αταλάντευτη πεποίθηση ότι η παράβαση όντως διαπράχθηκε (*αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 58, και της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψη 86*). Συνεκδικασθείσες Υποθέσεις *T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00 JFE Engineering v. Commission* [2004] *ECR II-2501*) Σημειώνεται ωστόσο, ότι δεν είναι απαραίτητο κάθε αποδεικτικό στοιχείο που προσκομίζει η Επιτροπή να πληρεί οπωσδήποτε τα κριτήρια αυτά σε

σχέση προς κάθε στοιχείο της παραβάσεως. Αρκεί η δέσμη των ενδείξεων που επικαλείται το εν λόγω όργανο, συνολικώς εκτιμώμενη, να ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή. Με δεδομένο ότι οι θίγουσες τον ανταγωνισμό συμφωνίες απαγορεύονται και, ως εκ τούτου, εφαρμόζονται με μυστικότητα, τα στοιχεία που συνήθως εντοπίζονται είναι αποσπασματικά και διάσπαρτα και επομένως μπορούν σε κάθε περίπτωση να συμπληρωθούν με τη συναγωγή συμπερασμάτων που καθιστούν δυνατή την ανασύσταση των κρίσιμων περιστατικών. Κατά συνέπεια, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ύπαρξη θίγουσας τον ανταγωνισμό πρακτικής ή συμφωνίας πρέπει να συναχθεί από έναν ορισμένο αριθμό συμπτώσεων και ενδείξεων οι οποίες, συνολικά θεωρούμενες, μπορούν να αποτελέσουν, ελλείψει άλλης εύλογης εξηγήσεως, απόδειξη περί παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. 1-123, Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP και T-61/02, Dresdner Bank AG και λοιπών κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [2006] ECR II-3567.

Ουσιαστική όμως είναι η διάκριση όταν η απόδειξη αφενός στηρίζεται σε

συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία και αφετέρου όταν η ύπαρξη παράβασης στηρίζεται αποκλειστικά στη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων μερών. Τούτο διότι μόνο στη δεύτερη περίπτωση υπεισέρχεται το ζήτημα της άλλης λογικής εξήγησης. Με άλλα λόγια σ' αυτή την περίπτωση αρκεί οι επιχειρήσεις να αποδείξουν τη συνδρομή περιστάσεων που φωτίζουν διαφορετικά τα αποδεικθέντα από την Επιτροπή γεγονότα, καθιστώντας δυνατή την υποκατάσταση άλλης εύλογης εξηγήσεως στην εξήγηση βάσει της οποίας η Επιτροπή διαπίστωσε την παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού (*Aalborg Portland κ.λπ., C-204/00 P κ.λπ., σκ. 55–57, JFE Engineering κ.λπ., T-67/00 κ.λπ., σκ. 186, Siemens AG κατά Επιτροπής, T-110/07, σκ. 48–52*).

Το πλαίσιο των τριών επίδικων Δημόσιων διαγωνισμών

Το έναυσμα της έρευνας αποτέλεσαν οι πληροφορίες που διαβιβάστηκαν στην ΕΠΑ από το Γραφείο του Επαρχιακού Μηχανικού Λεμεσού και την Ελεγκτική Υπηρεσία με αντίστοιχες επιστολές ημερομηνίας 16.10.2012 και 25.10.2012 σχετικά με τρεις διαδοχικούς διαγωνισμούς για την προμήθεια και μεταφορά έτοιμου σκυροδέματος κατηγοριών C15, C20, C25 και C30 στην επαρχία Λεμεσού(Πεδινά και Ημιορεινά) με χωριστή τιμή για κάθε κατηγορία. Σημειώνεται ότι η επαρχία διαχωριζόταν σε επιμέρους περιοχές και οι προσφοροδότες μπορούσαν να υποβάλουν

διαφορετική τιμή για κάθε περιοχή ώστε να λαμβάνεται υπόψη και η απόσταση μεταφοράς του σκυροδέματος.

Με την επιστολή ημερομηνίας 16.10.2012 το Γραφείο του Επαρχιακού Μηχανικού Λεμεσού ανέφερε ότι οι προσφοροδότες υπέβαλαν απαράδεκτα υψηλές προσφορές σε σχέση με την εκτιμώμενη τιμή, οι οποίες, σε ορισμένες περιπτώσεις, χαρακτηρίστηκαν ακόμα και ως «εξωπραγματικές» από την Επιτροπή Αξιολόγησης. Με την επιστολή της Ελεγκτικής Υπηρεσίας περιγραφόταν το ιστορικό και οι λόγοι που οδήγησαν στην επαναπροκήρυξη των τριών διαδοχικών διαγωνισμών με την επισήμανση ότι θεωρούσε ότι το ζήτημα έχρηζε περαιτέρω για διερεύνησης του θέματος .

Διαγωνισμός με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 6/12

Ειδικότερα ο **Διαγωνισμός αρ.6/2012** προκηρύχθηκε στις 30.11.2011 με ανοικτή διαδικασία και αφορούσε την προμήθεια έτοιμου σκυροδέματος στην Επαρχία Λεμεσού, στις περιοχές 1, 2, 3 και 5. Η Τιμή Μονάδος (χωρίς το Φ.Π.Α.) σύμφωνα με την εκτίμηση του έργου, η οποία ετοιμάστηκε στις 30/11/2011 βασίστηκε στις προηγούμενες προσφορές και στις τότε τρέχουσες τιμές. Υποβλήθηκαν 4 προσφορές από τις εταιρείες ATHINODOROU & POULLAS, ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΚΑΖΑΝΟΣ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ και ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ενώ η TOP MIX έλαβε έγγραφα του διαγωνισμού (τεύχος)χωρίς να υποβάλει προσφορά. Οι 3 προσφοροδότες υπέβαλαν προσφορά για όλες τις περιοχές, ενώ οι ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΖΑΝΟΣ μόνο για μια περιοχή. Σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής, η Επιτροπή Αξιολόγησης στη συνεδρία της ημερομηνίας 13.1.2012, κατά την αξιολόγηση των προσφορών που υποβλήθηκαν, διαπίστωσε ότι οι τιμές για όλες τις περιοχές και τις κατηγορίες που λήφθηκαν από τους προσφοροδότες ήταν από 21%- 37% ακριβότερες σε σύγκριση με την εκτίμηση του Γραφείου του Επαρχιακού Μηχανικού Δημοσίων Έργων Λεμεσού. Σύμφωνα με την αξιολόγηση που έγινε διαπιστώθηκε ότι: **«Όλοι οι προσφοριοδότες που υπέβαλαν προσφορά εξασφαλίζουν από μια περιοχή έκαστος και οι τιμές που υπέβαλαν είναι πολύ υψηλότερες από τις τρέχουσες τιμές της αγοράς.»**

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή Αξιολόγησης θεωρώντας ότι οι τιμές που λήφθηκαν είναι υπερβολικά ψηλές, ακύρωσε το διαγωνισμό.

Διαγωνισμός με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 15/12

Μετά την ακύρωση του 6/2012, ο διαγωνισμός επαναπροκηρύχθηκε στις 3.2.2012 ως **διαγωνισμός 15/2012**, για τις ίδιες περιοχές. Η Τιμή

Μονάδος (χωρίς το ΦΠΑ), σύμφωνα με την εκτίμηση του έργου η οποία η οποία σημειώνεται ήταν αναθεωρημένη για έκαστη κατηγορία σκυροδέματος και για κάθε περιοχή ετοιμάστηκε στις 7.2.2012 και βασίστηκε στις προηγούμενες προσφορές και στις τότε τρέχουσες τιμές. Στο διαγωνισμό έλαβαν μέρος οι 3 από τους 4 προσφοροδότες οι οποίοι συμμετείχαν και στον προηγούμενο, ήτοι οι ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ και ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΖΑΝΟΣ. Έγγραφα προμηθεύτηκαν και οι εταιρείες TOP MIX ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ STARBETON και SKYRAMIX χωρίς να υποβάλουν προσφορά.

Σύμφωνα με την επίδικη απόφαση ενώπιον της Επιτροπής τέθηκε ότι η Επιτροπή Αξιολόγησης στη συνεδρία της ημερομηνίας 8.3.2012 αξιολογώντας την προσφορά, θεώρησε ότι οι τιμές που λήφθηκαν από τους προσφοροδότες ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ και ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ είναι **«εξωπραγματικές και πιθανόν να είναι προϊόν προσυεννόησης μεταξύ των προσφερόντων»**. Συγκεκριμένα, καταγράφηκε ότι οι εταιρείες υπέβαλαν προσφορά για όλες τις περιοχές, αλλά οι τιμές τους ήταν πολύ υψηλότερες από τις τρέχουσες τιμές της αγοράς. Ειδικότερα οι τιμές τους ήταν από 20,9% έως 39,3% ακριβότερες από την εκτίμηση του Γραφείου του Επαρχιακού Μηχανικού Λεμεσού.

Σημειώθηκε επίσης ότι οι τιμές των υπό αναφορά εταιρειών ήταν ακριβώς οι ίδιες με την προσφορά με αρ. 6/2012 η οποία είχε ακυρωθεί.

Αναφορικά με την περιοχή 3 η Επιτροπή Αξιολόγησης έκρινε ότι ο προσφοροδότης ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΖΑΝΟΣ υπέβαλε, επίσης, υψηλότερες τιμές από την εκτίμηση του Επαρχιακού Μηχανικού Λεμεσού, αλλά αυτές δεν θεωρήθηκαν εξωπραγματικές αφού και στο παρελθόν έχουν κατακυρωθεί τιμές που είναι μέχρι και 20% ψηλότερες από την εκτίμηση. Ως εκ τούτου η διαδικασία κατέληξε σε κατακύρωση μόνο της Περιοχής 3 στην εταιρεία ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΖΑΝΟΣ.

Διαγωνισμός με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 54/2012

Ακολούθως, στις 10.6.2012, προκηρύχθηκε για τρίτη φορά ο **διαγωνισμός αρ. 54/2012**, ο οποίος αφορούσε πλέον αποκλειστικά τις Περιοχές 1,2 και 5. Οι εταιρείες που έλαβαν έγγραφα και υπέβαλαν προσφορά ήταν 4 και συγκεκριμένα οι ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, SKYRAMIX και ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ. Όλες οι εταιρείες υπέβαλαν προσφορά για όλες τις περιοχές.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης, στην συνεδρία της ημερομηνίας 9.8.2012,

αφού αξιολόγησε την προσφορά σημείωσε ότι για τις περιοχές 1 και 2, οι τιμές που υπέβαλε ο προσφοροδότης ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ήταν οι πιο χαμηλές για όλες τις κατηγορίες σκυροδέματος. Οι τιμές του προσφοροδότη ήταν μεταξύ 12,7% έως 21,3% υψηλότερες από την Εκτίμηση του Γραφείου του Επαρχιακού Μηχανικού Δημοσίων Έργων Λεμεσού. Αναφορικά με την περιοχή 5 η εταιρεία ΑΤΗΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΡΟΥΛΛΑΣ υπέβαλε τις χαμηλότερες τιμές για όλες τις κατηγορίες σκυροδέματος, οι οποίες ήταν μεταξύ 17,7% έως 23,2% ψηλότερες από την εκτίμηση.

Αποφασίστηκε από την Επιτροπή Αξιολόγησης ότι οι τιμές που υπέβαλαν οι προσφοροδότες σε αυτό το διαγωνισμό ήταν χαμηλότερες από τις δύο προηγούμενες φορές και ως εκ τούτου ο διαγωνισμός θα μπορούσε να κατακυρώθει για τις περιοχές 1 και 2 στην εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ και για την περιοχή 5 στην εταιρεία ΑΤΗΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΡΟΥΛΛΑΣ. Παρόλα αυτά, ο Διευθυντής του Τ.Δ.Ε. σε χειρόγραφη σημείωση του ανέφερε τα εξής: *«Εισηγούμαι ακύρωση του Διαγωνισμού σύμφωνα με τον Κανονισμό 34 (5) (γ) της ΚΔΠ 201/2007 θεωρώ αδιανόητο την κατακύρωση της προσφοράς σε τέτοιες ψηλές τιμές, ενώ κατά γενική ομολογία οι προσφορές που υποβάλλονται τα τελευταία 2-3 χρόνια, είναι κατά μέσο όρο 20% χαμηλότερες από τις εκτιμήσεις του Τμήματος, λόγω της*

οικονομικής κρίσης. Εισηγούμαι όπως ο Επαρχιακός Μηχανικός Λ/σού υποβάλει τεκμηριωμένη καταγγελία για το ενδεχόμενο προσυνεννόησης του προσφοροδοτών στην Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού». Το ζήτημα τέθηκε ενώπιον του Συμβουλίου Προσφορών το οποίο αποφάσισε τελικά την ακύρωση του διαγωνισμού.

Ο ορισμός της σχετικής και γεωγραφικής αγοράς και ο ουσιώδης χρόνος

Οι αιτητές ALFA BETON και TOP MIX δια των γραπτών τους αγορεύσεων παραπονούνται ότι η Επιτροπή δεν οριοθέτησε τη σχετική αγορά και δεν παρατίθεται καμία αξιολόγηση των συνθηκών λειτουργίας της και των οικονομικών παραγόντων και δη ότι δεν περιγράφονται οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά, δεν αναλύονται τα μερίδια αγοράς έκαστης εταιρείας, οι συνθήκες ζήτησης, δεν περιγράφεται η δυναμική κάθε εταιρείας ούτε επίσης οι περιορισμοί που αντιμετωπίζει κάθε εταιρεία στη σχετική αγορά. Κατά την ALFA BETON δεν έγινε καμία ανάλυση του τρόπου υποβολής προσφορών σε διαγωνισμούς του δημοσίου και δεν συλλέχθηκαν οι απαραίτητες πληροφορίες οι οποίες θα επέτρεπαν στην καθ' ης η αίτηση να διαπιστώσει τις παραμέτρους του ανταγωνισμού στις επίδικες αγορές και εάν όντως υπήρξε οποιαδήποτε παράνομη σύμπραξη ή αν έτσι λειτουργούσε η αγορά. Πρόσθετα κατά

την TOP MIX δεν προσδιορίζονται οι πραγματικοί ανταγωνιστές, οι οποίοι είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να τις εμποδίσουν να ενεργούν ανεξάρτητα από τις πιέσεις που επιβάλλει ο πραγματικός ανταγωνισμός ούτε επίσης η ΕΠΑ προέβηκε σε οποιαδήποτε έρευνα σε σχέση με τους περιορισμούς που αντιμετωπίζουν στη μεταφορά του σκυροδέματος και της κερδοφορίας οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά. Ειδικότερα ισχυρίζεται ότι η ΕΠΑ καταλόγισε στην αιτήτρια ότι συμμετείχε στην ισχυριζόμενη σύμπραξη διότι έλαβε τεύχος αναφορικά με τους διαγωνισμούς αρ. 6/2012 και 15/2012 χωρίς να έχει οποιαδήποτε ένδειξη και/ή μαρτυρία ότι η απόφαση της να μην υποβάλει προσφορά ήταν μεμπτή. Η Επιτροπή κατά την αιτήτρια παρέλειψε να ερευνήσει κατά πόσο υπήρξαν και στο παρελθόν παρόμοιες συμπεριφορές, όπου κάποιες επιχειρήσεις λάμβαναν έγγραφα χωρίς στη συνέχεια να υποβάλλουν προσφορές με αποτέλεσμα ανατιολόγητα και χωρίς επαρκείς ενδείξεις να κρίνει έκρινε ότι η αιτήτρια συμμετείχε στην ισχυριζόμενη σύμπραξη. Περαιτέρω η TOP MIX αναφέρει ότι αν και στους διαγωνισμούς αρ. 6/2012 και 15/2012 είχε υποβάλει προσφορά η Εταιρεία Εργοληπτικές Εργασίες Α.Γ. Κάζανος & Υιός ΑΤΔ, η οποία διατηρεί το εργοστάσιο της στην περιοχή Ευρύχου της Επαρχίας Λευκωσίας και η οποία μάλιστα στα πλαίσια του διαγωνισμού υπ' αριθμό

15/2012 κρίθηκε ως επιτυχών προσφοροδότης για την Περιοχή 3 , η Επιτροπή δεν απευθύνθηκε κατά το στάδιο διερεύνησης της υπόθεσης, προς την εταιρεία αυτή προκειμένου να ζητήσει πληροφορίες σε σχέση με τη συμμετοχή της στον διαγωνισμό 15/2012 και ενδεχόμενα σε σχέση με το κόστος της, πληροφορίες οι οποίες ήταν σημαντικές για σκοπούς αξιολόγησης του ύψους των προσφορών των εταιρειών που κατ' ισχυρισμό συμμετείχαν στην παράνομη σύμπραξη. Σημειώνει δε περαιτέρω ότι στο διαγωνισμό αρ.15/2012 είχε λάβει τεύχος και η Εταιρεία C.M. Starbeton Ltd, η οποία επίσης δραστηριοποιείται στην περιοχή Ευρύχου της Επαρχίας Λευκωσίας χωρίς να υποβάλει εν τέλει προσφορά.

Περαιτέρω οι ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ και BETOMAN προέβαλαν σειρά αιτιάσεων στηριζόμενες στην έκθεση του εμπειρογνώμονα TROJAN, υποστηρίζοντας ότι η Επιτροπή δεν έχει εξετάσει επαρκώς τη δομή και τις πραγματικές συνθήκες λειτουργίας της αγοράς και δεν έχει αξιολογήσει το κόστος παραγωγής, μεταφοράς και τοποθέτησης έτοιμου σκυροδέματος στη σχετική γεωγραφική αγορά, ώστε να μπορεί να κρίνει κατά πόσο οι εκτιμήσεις της τρέχουσας τιμής αγοράς του Τμήματος ήταν έγκυρη ή όχι καθώς και τη λειτουργία του ανταγωνισμού εντός αυτής, ώστε να μπορεί να διαπιστώσει εάν η ανάπτυξη και/ή διατήρηση μιας αντιανταγωνιστικής σύμπραξης είναι

εφικτή ή/και πιθανή. Περαιτέρω, όπως υποστηρίχθηκε, η Επιτροπή δεν έχει εκτιμήσει το σχετικό αντιπαράδειγμα (counterfactual) δηλαδή τις συνθήκες ανταγωνισμού που θα επικρατούσαν στην απουσία της κατ' ισχυρισμό σύμπραξης. Υποστηρίχθηκε δε ότι η σχετική γεωγραφική αγορά έχει οριστεί ατελώς με αποτέλεσμα η εταιρεία ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΖΑΝΟΣ η οποία συμμετείχε στο διαγωνισμό 15/2012 (ή και σε άλλους διαγωνισμούς εντός της επαρχίας Λεμεσού) να εμφανίζεται εσφαλμένα ότι δε συνιστά ανταγωνιστή στη σχετική αγορά.

Η Επιτροπή αφού παρέθεσε αυτές και άλλες θέσεις των αιτητών καταρχάς έκρινε, λαμβάνοντας καθοδήγηση από τη νομολογία των Δικαστηρίων της Ένωσης, ότι σε περιπτώσεις πρόδηλων περιορισμών του ανταγωνισμού, ότι δεν απαιτείται επακριβής ορισμός της σχετικής αγοράς. Ειδικότερα η Επιτροπή σημείωσε ότι: *«η ακριβής οριοθέτηση της σχετικής αγοράς δεν αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τη νομική αξιολόγηση της υπό κρίση υπόθεσης- σύμπραξης καθότι κατά την πάγια ευρωπαϊκή νομολογία και πρακτική δεν απαιτείται η ακριβής οριοθέτηση της σχετικής αγοράς για την εφαρμογή του άρθρου 3 του Νόμου όταν οι κρινόμενες συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές έχουν ως αντικείμενο τους τον περιορισμό ή τη υόθευση του ανταγωνισμού. Συναφώς, δεν απαιτείται, καταρχήν για τη διαπίστωση παράβασης ειδική οικονομική ανάλυση για τις συνθήκες της*

οικείας αγοράς, ούτε και για τον προσδιορισμό αυτής, όπως υποστηρίζουν οι εταιρείες.»

Η κρίση αυτή, την οποία υπεραμύνθηκε η κα Καλλή, είναι ορθή. Στην ***Volkswagen κατά Επιτροπής, T-62/98*** κρίθηκε ότι ο προσδιορισμός της σχετικής αγοράς δεν έχει την ίδια σημασία κατά την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στις περιπτώσεις απαγορευμένων συμπράξεων και στην περίπτωση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης. Ειδικότερα, όπως δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο, ο ορισμός της αγοράς στο πλαίσιο του άρθρου 101 ΣΛΕΕ είναι αναγκαίος όταν, χωρίς αυτόν, δεν μπορεί να εξακριβωθεί κατά πόσον η επίμαχη συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική εμπίπτει στην απαγόρευση της διάταξης ήτοι είναι ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού.

Με δεδομένο, λοιπόν, ότι στην υπό κρίση υπόθεση, αυτό που εξετάζεται και εν τέλει καταλογίστηκε στους αιτητές αφορά, κατ'αναλογία, σε παραβάσεις του άρθρου 3(1)(α) και (γ) του Νόμου θα συμφωνήσω ότι δεν απαιτείτο τέτοια οικονομική ανάλυση όπως αυτή που θα απαιτείτο για τη διαπίστωση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης ή για την απόδειξη συγκεκριμένων αντιανταγωνιστικών αποτελεσμάτων αφού τέτοιου είδους

περιορισμοί θεωρούνται εξ' αντικειμένου (per se) αντι-ανταγωνιστικοί καθώς τεκμαίρεται ότι έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία του ανταγωνισμού.

Σε κάθε περίπτωση όπως ορθά υποβάλλει και η ευπαιδευτη συνήγορος της καθ' ης η αίτηση η Επιτροπή δεν περιορίστηκε στη θέση ότι δεν απαιτείται ορισμός της αγοράς ως αρχικά είχε τεθεί δια της έκθεσης αιτιάσεων- ώστε να μην υπέχουν ερείσματος ούτε οι θέσεις των αιτητών ότι δεν ορίστηκε εν τέλει η σχετική αγορά-αλλά προχώρησε και προσδιόρισε την σχετική αγορά προϊόντος ως την παραγωγή, προμήθεια και τοποθέτηση έτοιμου σκυροδέματος χωρίς να γίνεται επί μέρους διαχωρισμός μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών. Ως προς τούτο δε δεν διαβλέπω οποιαδήποτε προβληματική.

Περαιτέρω και ως προς τις αιτιάσεις των αιτητών αναφορικά με την ανάλυση της γεωγραφικής αγοράς και δη την περίπτωση της Εταιρείας Εργοληπτικές Εργασίες Α.Γ. Καζάνος & Υιός Λτδ, παρατηρώ ότι οι ισχυρισμοί αυτοί τέθηκαν ενώπιον της ίδιας της Επιτροπής και εξετάστηκαν. Στις σελ 135-138 της απόφασης μεταξύ άλλων αναφέρονται τα ακόλουθα: *«Καθίσταται εμφανές αφενός ότι, δεν παραγνωρίστηκαν οι εργασίες της εταιρείας ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΖΑΝΟΣ, ούτε άλλων*

εταιρειών που ενδεχομένως να συμμετείχαν σε συγκεκριμένους διαγωνισμούς και λήφθηκαν πληροφορίες και στοιχεία για την εν λόγω εταιρεία. Αφαιτέρου, όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής έρευνας, η ακτίνα μεταφοράς του σκυροδέματος με ειδικά οχήματα που περιορίζεται στο πλαίσιο του καθορισμού της γεωγραφικής αγοράς είναι περίπου στα 40 χλμ. από το χώρο παραγωγής του και κάθε μονάδα παραγωγής σκυροδέματος θεωρείται ως το επίκεντρο μιας τοπικής αγοράς. Η περιοχή της Ευρύχου όπου βρίσκεται η μονάδα παραγωγής της εταιρείας ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΖΑΝΟΣ βρίσκεται περίπου στα 40 χιλιόμετρα μακριά από τις περιοχές για τις οποίες υπέβαλε προσφορές στα Δημόσια Έργα. Συναφώς προκύπτει ότι ο προσδιορισμός των 40χλμ ήταν ορθός. Με δεδομένο ότι το έτοιμο σκυρόδεμα είναι ευπαθές προϊόν με διάρκεια ζωής μερικών ωρών και λαμβανομένου υπόψη ότι τα έργα για τα οποία θα ζητήθηκαν από το Τμήμα Δημοσίων Έργων προσφορές για την αγορά και τοποθέτηση σκυροδέματος αφορούσαν την επαρχία Λεμεσού, η σχετική γεωγραφική αγορά καθορίστηκε τοπικά ως η επαρχία Λεμεσού. Η Επιτροπή συνεκτιμώντας ότι οι εμπλεκόμενες στην παρούσα αυτεπάγγελτη έρευνα επιχειρήσεις δεν έχουν προσκομίσει καθόλου στοιχεία που να υποστηρίζουν μια διαφορετική προσέγγιση σε σχέση με την οριοθέτηση της γεωγραφικής αγοράς, ήτοι ότι δεν θα πρέπει να είναι τοπική ή επαρχιακή, ούτε διαφοροποιήσαν τα όσα οι ίδιες κατέθεσαν στο πλαίσιο της

προκαταρκτικής έρευνας που να επιτρέπουν διαφορετική κατάληξη, απορρίπτει τους ισχυρισμούς των υπό αναφορά εμπλεκομένων εταιρειών ως γενικούς και αόριστους».

Έκρινε δε η Επιτροπή ότι η γεωγραφική αγορά της παραγωγής, προμήθειας και τοποθέτησης σκυροδέματος (χωρίς να γίνεται επιμέρους διαχωρισμός μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών) είναι τοπική και στην συγκεκριμένη περίπτωση αφορά την επαρχία Λεμεσού.

Θα συμφωνήσω με την πλευρά της καθ'ης η αίτηση ότι η Επιτροπή εξέτασε και μεταξύ άλλων την ευπαθή φύση του έτοιμου σκυροδέματος, τους πραγματικούς χρόνους μεταφοράς του και την απόσταση παράδοσης, λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις των ίδιων των αιτητών, καταλήγοντας ότι κάθε μονάδα παραγωγής σκυροδέματος θεωρείται ως το επίκεντρο μιας τοπικής αγοράς. Περαιτέρω η Επιτροπή δεν παραγνώρισε την περίπτωση της εταιρείας KAZANOS με μονάδα παραγωγής στην Ευρύχου στην ορεινή επαρχία Λευκωσίας. Τουναντίον διαπίστωσε ότι η KAZANOS υπέβαλε προσφορά στον Διαγωνισμό αρ. 15/2012 για την Περιοχή 3, η οποία περιλάμβανε κυρίως περιοχές της ημιορεινής Λεμεσού και ήταν η πλησιέστερη προς τη μονάδα της στην Ευρύχου ενώ οι Περιοχές 1,2 και 5 βρίσκονταν σε μεγαλύτερη απόσταση.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης τη συμμετοχή της ΚΑΖΑΝΟΣ σε άλλους δημόσιους διαγωνισμούς που αφορούσαν αντίστοιχες ορεινές και ημιορεινές περιοχές της επαρχίας Λεμεσού και συνέδεσε τη συμπεριφορά αυτή με την εκτίμησή της για την ακτίνα μεταφοράς του σκυροδέματος περίπου 40 χιλιομέτρων.

Υπό τα δεδομένα αυτά και με τις εξηγήσεις που η Επιτροπή παρέθεσε, το γεγονός και μόνο ότι η μονάδα παραγωγής της ΚΑΖΑΝΟΣ βρίσκεται διοικητικά στην επαρχία Λευκωσίας δεν αρκεί για να καταρρίψει την κατάληξη της Επιτροπής περί του ορισμού της γεωγραφικής αγοράς. Ως εκ τούτου, οι αιτιάσεις περί μη επαρκούς προσδιορισμού της σχετικής και γεωγραφικής αγοράς δεν ευσταθούν.

Ωστόσο η πιο πάνω διαπίστωση δεν αναιρεί μια βασική παράμετρο, την οποία αποδέχθηκε ευθέως, ενόψει και της νομολογίας του ΔΕΕ, και η κα Καλλή κατά το επανάνοιγμα της υπόθεσης, ότι δηλαδή η σχετική αγορά δεν συνταυτίζεται με το οικονομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο, ως επιβάλλεται εκ της ευρωπαϊκής νομολογίας, οφείλει να ιδωθεί η επίμαχη εκάστοτε συμφωνία.

Αναφορικά με τον ουσιώδη χρόνο, αποτέλεσε παράπονο της TOP MIX

αλλά και της ALFA BETON ότι η Επιτροπή δεν καθόρισε ειδικά ούτε και παρέθεσε οποιαδήποτε σαφή και συγκεκριμένη αιτιολογία σε σχέση με το χρονικό σημείο έναρξης της παράβασης, το οποίο κατά τους αιτητές είναι αυθαίρετο και δεν στηριζόταν σε ενδείξεις. Διατείνονται δε οι αιτητές ότι αν και η ίδια η Επιτροπή υπόμνησε ότι το αντικείμενο της παρούσας έρευνας περιορίζεται στους τρεις συγκεκριμένους διαγωνισμούς, εντούτοις η Επιτροπή προς στοιχειοθέτηση της παράβασης του άρθρου 3 του Νόμου 13 (Ι)/2008 οριοθέτησε το χρονικό σημείο έναρξης της έρευνας από την 1.1.2010 επικαλούμενη και χωρίς να διαθέτει οποιοδήποτε στοιχείο, αόριστα τη διεθνή πρακτική.

Δεν θα συμφωνήσω. Καταρχάς οφείλει να υπομνησθεί ότι οι αιτητές επικεντρώνουν την επιχειρηματολογία τους ως προς τον ουσιώδη χρόνο που καθορίστηκε για σκοπούς έρευνας, παραγνωρίζοντας ότι η διάρκεια των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν, η οποία καθορίζεται στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν ανάγεται και δεν αφορά σε περίοδο από 1.1.2010. Συνεπώς το χρονικό αυτό σημείο συνταυτίστηκε μόνο με το χρονικό σημείο έναρξης της έρευνας.

Με τούτο ως δεδομένο θα συμφωνήσω με την πλευρά της καθ'ης η αίτηση, ότι η κρίση της Επιτροπής επί τούτου, είναι αιτιολογημένη και

σε κάθε περίπτωση εύλογα επιτρεπτή. Εν προκειμένω η αναφορά της Επιτροπής στη διεθνή πρακτική σε υποθέσεις bid-rigging, σύμφωνα με την οποία «οι εμπλεκόμενες σε τέτοιες πρακτικές επιχειρήσεις αρχίζουν τις μεταξύ τους επαφές σχετικά με μια επιχειρούμενη χειραγώγηση προσφορών σε δημόσιους διαγωνισμούς αρκετά νωρίτερα της ημερομηνίας πρόσκλησης, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τέτοιου είδους διαγωνισμοί επαναλαμβάνονται συχνά, όπως συμβαίνει στον τομέα προμήθειας και μεταφοράς έτοιμου σκυροδέματος», μπορούσε να αιτιολογήσει την επιλογή της Επιτροπής για έναρξη του χρονικού σημείου έρευνας σε πρωθύστερο χρόνο. Εν πάση περιπτώσει η Επιτροπή έχει επεξηγήσει με σαφήνεια και αιτιολογήσει τους λόγους για τους οποίους η έρευνα εκκίνησε από την 1.1.2010, ανέφεροντας ειδικότερα και τα κάτωθι:

«Η Επιτροπή στη υπό αναφορά απόφαση της αναφέρθηκε στην περίοδο στην οποία θα εστιάσει η έρευνα της, ήτοι από το 2010, με τον επιδιωκόμενο σκοπό να μπορέσει να διερευνήσει όλα τα γεγονότα και να ενημερωθεί πλήρως όσον αφορά συμφωνίες ή πρακτικές οι οποίες, ενδέχεται να οδήγησαν στη χειραγώγηση των δημόσιων διαγωνισμών α) με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 6/2012, (β) με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 15/2012, και (γ) με αρ. Δ.Τ.Δ.Ε. (ΕΜ Λ/σού) 54/2012. Έχοντας υπόψη με βάση τη νομολογία και τη βιβλιογραφία, ότι οι ανταγωνιστές/προμηθευτές έρχονται

εκ των προτέρων σε συμφωνία για το ποιος θα υποβάλει την επιτυχούσα προσφορά σε σύμβαση που θα κατακυρωθεί κατόπιν μιας ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, δεν είναι εύλογο η προκαταρκτική έρευνα να εστιάζεται μόνο στην περίοδο που διεξάχθηκαν οι εν λόγω Δημόσιοι διαγωνισμοί. Αν το μόνο δικαίωμα της Επιτροπής ήταν να ζητά και να ταυτίζει την έρευνα της με την χρονική στιγμή της υποβολής προσφορών, προφανώς δεν θα μπορούσε ποτέ να βρει ούτε καν ενδείξεις για παράνομη σύμπραξη ή εναρμονισμένη πρακτική, καθότι ενδέχεται μια συμπεριφορά να θεωρηθεί ως ένα μεμονωμένο περιστατικό . Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή πρέπει να προβαίνει σε πλήρη και δέουσα έρευνα των αυτεπάγγελτων ερευνών της[...]

Από τα στοιχεία της παρούσας αυτεπάγγελτης έρευνας, όπως καταγράφεται στην Έκθεση Αιτιάσεων προκύπτει ότι οι εταιρείες KRITONIS, KYΘΡΑΙΩΤΗΣ, BETOMAN, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ATHINODOROU & POUILLAS, ALFA CONCRETE, TOP MIX, και ΨΑΡΟΥΔΗΣ κατά ή περί το 2011, πραγματοποίησαν μεταξύ τους συναντήσεις κατά τη διάρκεια των οποίων συζήτησαν, μεταξύ άλλων, το ενδεχόμενο σύστασης Συνδέσμου υπό την επωνυμία «Σύνδεσμος Κατασκευαστών Έτοιμου Σκυροδέματος Λεμεσού». Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της έρευνας της παρούσας υπόθεσης η εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ανέφερε ότι οι συζητήσεις για τη σύσταση του συνδέσμου ξεκίνησαν περί τις αρχές του 2011 και εν τέλει ο Σύνδεσμος

συστάθηκε τον Ιούλιο του 2012 με μέλη τις εταιρείες ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ALFA CONCRETE, ΑΔΕΛΦΟΙ ΚΡΙΤΩΝΗ, ΑΤΗΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΡΟΥΛΛΑΣ, ΤΟΡ ΜΙΧ ΚΑΙ ΨΑΡΟΥΔΗΣ. Από τις σημειώσεις που ανευρέθηκαν στο γραφείο του κύριου Κ.Κ. κατά τη διεξαγωγή αιφνιδίου ελέγχου στις 22/10/2013, προκύπτει ότι στις 7/4/2011 πραγματοποιήθηκε συνάντηση κατά την οποία αποφασίστηκε όπως γίνει επικοινωνία με το ΕΒΕ Λ/σου αναφορικά με τη σύσταση του Συνδέσμου Κατασκευαστών Έτοιμου Σκυροδέματος Λεμεσού καθώς και επικοινωνία με το Υπουργείο Εσωτερικών για εγγραφή του Συνδέσμου και έγκριση του ονόματος του. Επίσης αποφασίστηκε όπως γίνει επικοινωνία με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Κατασκευαστών Έτοιμου Σκυροδέματος, ώστε να επιτευχθεί η έγκριση και λήψη απόφασης από τον Πρόεδρο του Συνδέσμου κύριο Ν. ότι δεν υπάρχει ένσταση για τη σύσταση του Συνδέσμου (ως τούτο προκύπτει από το Έγγραφο 4).

Από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την εταιρεία ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, με σχετική επιστολή της ημερομηνίας 15/4/2015, προκύπτει ότι η αίτηση και όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα (Καταστατικό του Σωματείου) υποβλήθηκαν στον Έφορο Ιδρυμάτων και Σωματείων στις 2/11/2011. Η αίτηση για εγγραφή του Συνδέσμου ως Σωματείο υπογράφεται από τους κ.κ. Μ.Ι, Α.Α., Γ.Ν., Κ.Κ., Γ.Κ. και Χ.Ψ., ενώ το καταστατικό υπογράφεται από όλα τα μέλη που τον αποτελούν. Επισημαίνεται επίσης, ότι σύμφωνα με τα

στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών, ο Σύνδεσμος αποτελεί εγγεγραμμένο Σύνδεσμο στο Μητρώο του Εφόρου και η ημερομηνία έκδοσης του Πιστοποιητικού Εγγραφής του Συνδέσμου ήταν η 12/7/2012.

Πέραν των πιο πάνω, από τα στοιχεία της έρευνας προκύπτει ότι την περίοδο 2011, έτος έναρξης συζητήσεων σύστασης του Συνδέσμου έως και το τέλος του 2012, πραγματοποιήθηκε αριθμός δημόσιων διαγωνισμών τόσο από το Τμήμα Δημοσίων Έργων όσο και από την Επαρχιακή Διοίκηση. Ως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, η Επιτροπή όφειλε να διερευνήσει το ενδεχόμενο χειραγώγησης των συγκεκριμένων προσφορών και κατά πόσο τούτο έλαβε χώρα με μια από τις μορφές που περιεγράφηκαν ανωτέρω.»

Δεν εντοπίζω οτιδήποτε μεμπτό.

Συναφώς απορριπτέα και στη βάση των όσων παρατέθηκαν ανωτέρω κρίνεται και η θέση των αιτητών ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ και ΒΕΤΟΜΑΝ ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει στοιχεία εκτός του ουσιώδη χρόνου για σκοπούς στοιχειοθέτησης της παράβασης, παρεκκλίνοντας μάλιστα και από προηγούμενες αποφάσεις της. Ως προς τούτο η Επιτροπή κατέγραψε μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:

«Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι τα στοιχεία, τα οποία αφορούν διάστημα πριν και μετά το τέλος των διαγωνισμών συλλέχθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν με σκοπό την ευδελική έρευνα αναφορικά με ενδεχόμενη ύπαρξη σύμπραξης μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, έτσι ώστε να διερευνηθεί και το χρονικό πλαίσιο λειτουργίας της. Συνακόλουθα, η Επιτροπή κρίνει ότι η συλλογή αλλά και η χρήση των στοιχείων αυτών είναι καθόλα νόμιμη και δικαιολογημένη.

Το αντικείμενο της παρούσας έρευνας περιορίζεται στους τρεις συγκεκριμένους διαγωνισμούς, και αυτό είναι ξεκάθαρο μέσα από το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων.»

Ειδικότερα δε και αναφορικά με τη θέση των αιτητών, η οποία είχε ξεκάθαρα τεθεί και μέσω της έκθεσης της TROJAN, ότι η Επιτροπή δεν θα μπορούσε να λάβει υπόψη γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά την ολοκλήρωση των σχετικών διαγωνιστικών διαδικασιών του Τμήματος Δημοσίων Έργων, δηλαδή μετά την 20.6.2012, όπως για παράδειγμα όπως και έπραξε με αναφορά σε «Άλλους Διαγωνισμούς», αρκεί να σημειώσω ότι δεν έχει υποδειχθεί από τους αιτητές κάποια νομολογιακή αρχή που να μην επιτρέπει στην Επιτροπή να λάβει υπόψη στοιχεία ή περιστάσεις εκτός της περιόδου της παράβασης ήτοι μεταγενέστερα. Κάτι που είναι θεμιτό, θα σημείωνα, λόγω και της κατά κανόνα μυστικής

φύσης των συμπράξεων. Ωστόσο η όποια δυνατότητα συνεκτίμησης τέτοιων στοιχείων όπως για παράδειγμα άλλων διαγωνισμών αφενός δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωση να αποδείξει τη συγκεκριμένη παράβαση και ότι αυτή έλαβε πράγματι χώρα κατά την επίδικη περίοδο αφετέρου απαιτεί να αιτιολογείται πως τα εν λόγω στοιχεία διασυνδέονται με τη διαπιστωθείσα παράβαση (*Martinair Holland κατά Επιτροπής T- 67/11*).

Εξέταση λόγων ακύρωσης που αφορούν τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 3 (1) (α) και (γ) του Νόμου για άμεσο ή έμμεσο καθορισμό τιμών και κατανομή αγορών

Στο στάδιο αυτό προέχει η εξέταση της προδικαστικής ένστασης που ηγέρθηκε εκ μέρους της καθ'ης η αίτηση, ως αυτή τελικά διαφοροποιήθηκε κατά το στάδιο των διευκρινήσεων περί έλλειψης εννόμου συμφέροντος της ALFA BETON να προωθεί λόγους ακύρωσης που αφορούν τη νομιμότητα της διαπιστωθείσας παράβασης. Σύμφωνα με την εισήγηση η ALFA BETON νομιμοποιείται να εγείρει μόνο ότι είναι η οικονομική διάδοχος της ALFA CONCRETE και όσον αφορά το επιβληθέν σε αυτή πρόστιμο. Κατά την καθ'ης η αίτηση οι λοιποί λόγοι ακύρωσης που άπτονται διαπιστώσεων που αφορούν στην παράβαση, μπορούν να εξεταστούν μόνο στα πλαίσια της Προσφυγής της ALFA

CONCRETE αφ' ης στιγμής η τελευταία προωθεί διακριτή προσφυγή και επομένως κατά την εισηγήση θα πρέπει να απορριφθούν ως ασκούμενοι άνευ εννόμου συμφέροντος οι λόγοι ακύρωσης που αφορούν στην κατ' ισχυρισμό εσφαλμένη κρίση της Επιτροπής ότι η ALFA CONCRETE συμμετείχε στην παράνομη σύμπραξη.

Η ALFA BETON μέσω του ευπαίδευτου συνηγόρου της απορρίπτει τους ισχυρισμούς και εισηγείται ότι έχει έννομο συμφέρον να αμφισβητεί τις διαπιστωθείσες παραβάσεις από μέρους της ALFA CONCRETE και την προσβαλλομένη πράξη στην ολότητα της αφού αυτή είναι άλλωστε που καλείται να πληρώσει και το πρόστιμο για τις εν λόγω παραβάσεις που διαπιστωθήκαν.

Δεν θα συμφωνήσω με την εισήγηση της καθ' ης η αίτηση. Η ίδια η Επιτροπή κατήρτισε έκθεση αιτιάσεων περί των ενδεχόμενων παραβάσεων την οποία κοινοποίησε τόσο στην ALFA BETON ως οικονομική διάδοχος της ALFA CONCRETE όσο και στην ALFA CONCRETE. Η ALFA BETON υπέβαλε γραπτές παραστάσεις αναπτύσσοντας και τις θέσεις της σε σχέση με τις ενδεχόμενες παραβάσεις που περιλαμβάνονταν στην έκθεση αιτιάσεων. Η Επιτροπή προχώρησε στην επίδικη απόφαση στην παράθεση των θέσεων όλων των

εμπλεκομένων μερών περιλαμβανομένων και των θεάσεων της ALFA BETON τις οποίες και εξέτασε.

Με τούτα ως δεδομένα κρίνω ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτή η θέση περί έλλειψης εννόμου συμφέροντος της ALFA BETON να αμφισβητεί τα ευρήματα της Επιτροπής επί των όσων η ίδια έθεσε ενώπιον της σε σχέση με τις εξεταζόμενες παραβάσεις. Η δε θέση της κα Καλλή ότι ο τρόπος με τον οποίο το ίδιο το όργανο επέλεξε να χειριστεί το ζήτημα, δεν επηρεάζει τον τρόπο που κρίνεται το έννομο συμφέρον ενώπιον του Δικαστηρίου αν και είναι γενικώς ορθή, παραβλέπει ότι εν προκειμένω εγείρεται ζήτημα εννόμου συμφέροντος όχι σε σχέση με την προώθηση της ίδιας της Προσφυγής αλλά στην προώθηση συγκεκριμένου λόγου ακύρωσης που αφορούν τις συγκεκριμένες διαπιστώσεις του οργάνου. Άλλωστε είναι ορθή η θέση του συνηγόρου της ALFA BETON ότι είναι η ίδια που καλείται να πληρώσει το διοικητικό πρόστιμο που επιβλήθηκε για τη συγκεκριμένη παράβαση και επομένως δεν νοείται να μην μπορεί να αμφισβητήσει και την ορθότητα της διαπίστωσης της παράβασης για την οποία της επιβεβλήθηκε το συγκεκριμένο πρόστιμο. Ούτε όμως και η θέση της καθ' ης η αίτηση κατά το επανάνοιγμα της υπόθεσης ότι αφ' ης στιγμής η ALFA BETON αμφισβητεί το ζήτημα της οικονομικής διαδοχής δεν μπορεί να της δίδεται δικαίωμα να αμφισβητεί και τη διαπιστωθείσα

παράβαση μπορεί να γίνει δεκτή. Τούτο διότι παραβλέπει την ίδια την κατάληξη της Επιτροπής ότι οι διαπιστωθείσες παραβάσεις διαπράχθηκαν από την ALFA CONCRETE δια της οικονομικής της διαδόχου ALFA BETON .

Παρεμβάλλεται ότι η έτερη εισήγηση της καθ'ης η αίτηση περί έλλειψης εννόμου συμφέροντος της ALFA CONCRETE να αμφισβητεί τόσο το ζήτημα της οικονομικής διαδοχής όσο και την επιβολή του προστίμου, θα εξεταστεί στο αντίστοιχο στάδιο αφού δεν άπτεται των λόγων ακύρωσης που αφορούν τις διαπιστωθείσες παραβάσεις.

Προχωρώ να εξετάσω τις αιτιάσεις των αιτητών αναφορικά με την καταληκτική κρίση της Επιτροπής επί των επίδικων διαπιστώσεων της αναφορικά με τη νόθευση των τριών επίδικων διαγωνισμών.

Οι αιτητές παραπονούνται ότι δεν υφίσταται οποιαδήποτε αιτιολογική σύνδεση ή οποιαδήποτε μαρτύρια που να υποστηρίζει ότι οι επίδικοι διαγωνισμοί νοθεύτηκαν και δη πόσο μάλλον με τη συμμετοχή των αιτητών ή ότι πραγματοποιούνταν συναντήσεις προς το σκοπό κατανομής των περιοχών μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιρειών ή ότι οι αιτητές γνώριζαν με οποιοδήποτε τρόπο περί της ύπαρξης ή/και της εφαρμογής

της ισχυριζόμενης συμφωνίας για κατανομή των εδαφικών περιοχών. Κατά τους αιτητές η Επιτροπή στηρίχθηκε αποσπασματικά σε ενδείξεις που δεν ήταν αντικειμενικές και συγκλίνουσες προβαίνοντας σε άλμα λογικής. Στα πλαίσια αυτά παραπονούνται ότι η Επιτροπή δεν προέβηκε σε δέουσα έρευνα και δεν εξέτασε ως όφειλε ή απέρριψε ανατιολόγητα εναλλακτικές και λογικές εξηγήσεις αναφορικά με τα στοιχεία που είχαν ενώπιον τους τα οποία ανέτρεπαν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει. Υποστηρίζεται δε ότι ακόμα και εάν θεωρηθεί ότι αποδείχθηκε ότι μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων δημιουργήθηκε Σύνδεσμος ο οποίος αποτελούσε πλατφόρμα επικοινωνίας για ανταλλαγή πληροφοριών, ουδόλως αυτό επαρκεί για να επεξηγήσει πώς εκάστη εμπλεκόμενη εταιρεία προέβηκε στη νόθευση των συγκεκριμένων διαγωνισμών, που συνιστά και τις διαπιστωθείσες παραβάσεις.

Αποτέλεσε βασική και επαναλαμβανόμενη θέση της πλευράς της καθ' ης η αίτηση στις γραπτές της αγορεύσεις ότι η Επιτροπή δεν αρκέστηκε στη διαπίστωση ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις απλά συμμετείχαν στο Σύνδεσμο, αλλά η επιχειρηματολογία που παρέθεσε στην προσαλλόμενη απόφασή της για τη νόθευση των τριών διαγωνισμών είναι συγκεκριμένη και σαφής και εστιάζεται στις απαράδεκτα υψηλές προσφορές που υποβλήθηκαν εκ μέρους συγκεκριμένων εταιρειών σε

σχέση με την εκτιμώμενη τιμή, οι οποίες, σε ορισμένες περιπτώσεις, χαρακτηρίστηκαν ακόμα και ως “έξωπραγματικές” από την Επιτροπή Αξιολόγησης, στην αποδεδειγμένη ύπαρξη της αντι-ανταγωνιστικής σύμπραξης που είχε διαμορφωθεί, ως αυτή περιγράφηκε λεπτομερώς στην προσβαλλόμενη απόφαση (στη βάση αριθμού στοιχείων που στο σύνολό τους έχουν υψηλή αποδεικτική αξία) αλλά και ειδικότερα σε αριθμό εγγράφων, από τα οποία προκύπτουν συγκεκριμένα στοιχεία για τους συγκεκριμένους διαγωνισμούς. Τούτα δε τα έγγραφα αξιολογήθηκαν ως σύνολο, ως ορίζει η πάγια ενωσιακή νομολογία, και όχι μεμονωμένα ως επιχειρούν να κάνουν οι αιτητές.

Τονίζεται ότι το Δικαστήριο στα πλαίσια του αναθεωρητικού του ελέγχου αυτό που οφείλει να εξετάσει είναι τις επίμαχες διαπιστώσεις της Επιτροπής και δη το κατά πόσον τα όσα η ίδια καταλόγισε ως παραβάσεις από μέρους των αιτητών τεκμηριώνονται και αιτιολογούνται από το αποδεικτικό υλικό που η ίδια επικαλέστηκε. Υπενθυμίζεται δε ότι αυτό που εν τέλει η Επιτροπή διαπίστωσε είναι την παράβαση των άρθρων 3(1)(α) και (γ) του Νόμου από μέρους των εμπλεκόμενων εταιρειών, η οποία συνίστατο στη νόθευση των συγκεκριμένων τριών δημόσιων διαγωνισμών.

Σε σχέση με τον **Διαγωνισμό αρ. 6/12**, η Επιτροπή είχε ενώπιον της

και επικαλέστηκε συγκεκριμένο έγγραφο ήτοι το έγγραφο 23, το οποίο ανευρέθηκε κατά τους επιτόπιους ελέγχους στα γραφεία της εταιρείας ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ και για το οποίο η Επιτροπή, είχε καταλήξει εκ πρώτης όψεως, ότι καταδεικνύει την ύπαρξη καθορισμού του ύψους των οικονομικών προσφορών που προτίθεται να υποβληθούν καθώς και την ύπαρξη συμφωνίας καταμερισμού των περιοχών μεταξύ των εταιρειών ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Το συγκεκριμένο έγγραφο με το τίτλο «Τμήμα Δημοσίων Έργων» και «C25» (χειρόγραφο), με χειρόγραφες σημειώσεις περιλαμβάνει φωτοτυπία από έντυπο διαγωνισμού του Τμήματος Δημοσίων Έργων Τ.Δ.Ε 6/2012, όπου αναγράφονται οι περιοχές και επίσης φωτοτυπία αποσπάσματος της επιστολής που είχε σταλεί στην εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ αναφορικά με την κατακύρωση του Διαγωνισμού (Τμηματική Προσφορά) Τ.Π. 7/2011 σε αυτή, με τα ποσά κατακύρωσης (βλ. σχετικά αντίγραφο της Έκθεσης της Επιτροπής Αξιολόγησης για το Διαγωνισμό (Τμηματική Προσφορά) Τ.Π. 7/2011 – Έγγραφο 56). Από αυτό προκύπτει ότι δίπλα από τις επιμέρους περιοχές του διαγωνισμού είχαν καταγραφεί χειρόγραφα τα ονόματα των εταιρειών ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ και ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΥ καθώς και συγκεκριμένες τιμές του σκυροδέματος. Συγκεκριμένα δίπλα από την

περιοχή Ι αναγράφεται χειρόγραφα «Ματθ. 75 ±3» το οποίο αντιστοιχεί στην ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, δίπλα από την περιοχή ΙΙ αναγράφεται «Κυθ. 78±3», το οποίο αντιστοιχεί στην ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, δίπλα από την περιοχή ΙΙΙ «Ματθ. 82±3» και δίπλα από την περιοχή V αναγράφεται «Αθην.82±3», το οποίο αντιστοιχεί στην εταιρεία ΑΘΗΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ.

Η πλευρά των αιτητών ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ και ΒΕΤΟΜΑΝ με τη γραπτή τους αγόρευση ανέτειναν επί του θέματος ότι εσφαλμένα η Επιτροπή θεώρησε *«ότι υπήρξε ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών μεταξύ της εταιρείας Κ. Κυθραιώτης Σκυρόδεμα Λτδ και της εταιρείας Ματθαίος Ιωάννου Έτοιμο Μπετόν Λτδ ή και ευρύτερα μεταξύ των ανταγωνιστών, αγνοώντας ότι οι κατ' ισχυρισμό εμπιστευτικές πληροφορίες είχαν κοινοποιηθεί, είτε επίσημα είτε ανεπίσημα, από το Τμήμα Δημοσίων Έργων.»*

Η θέση των αιτητών, στηρίχθηκε και στο γεγονός ότι σε άλλη αιφνίδια έρευνα ημερομηνίας 22.10.2013 είχε ανευρεθεί στα γραφεία των εταιρειών ΣΚΥΡΑ ΒΑΣΑΣ, SKYRAMIX και TOP MIX ανυπόγραφο αντίγραφο της έκθεσης της Επιτροπής Αξιολόγησης που αφορούσε τον ίδιο διαγωνισμό καθώς και στη θέση ότι το Τ.Δ.Ε είχε ως πρακτική να γνωστοποιεί τον επιτυχόντα προσφοροδότη και την τιμή κατακύρωσης.

Συνεπώς, ήταν η θέση των αιτητών, ότι το γεγονός ότι η εταιρεία ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ γνώριζε το ύψος των προσφορών που υπέβαλε η εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ η οποία κέρδισε το διαγωνισμό Τ.Π. 7/2011 δεν αποδεικνυε κατ' ανάγκην ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών μεταξύ των δύο εταιρειών.

Η πιο πάνω θέση των αιτητών απαντήθηκε από την Επιτροπή, η οποία επεξήγησε τους λόγους για τους οποίους δεν την αποδέχθηκε. Ειδικότερα η Επιτροπή αποδίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ένδειξη « ± 3 » διαπίστωσε τα ακόλουθα:

«Η Επιτροπή σημειώνει ότι καμία εταιρεία δεν υπέβαλε θέσεις και ούτε και έδωσε εξήγηση σχετικά με το γεγονός ότι στο Έγγραφο 23 αναγράφονται τα ονόματα εταιρειών και μια τιμή με απόκλιση ± 3 δίπλα από κάθε περιοχή. Αυτή η παρατήρηση αποκτά ακόμα μεγαλύτερη αξία, με δεδομένο ότι όπως προκύπτει από το Έγγραφο 33, όλες οι καταγεγραμμένες στο υπό αναφορά έγγραφο τιμές πράγματι υποβλήθηκαν από τις εταιρείες οι οποίες καταγράφονται χειρόγραφα στο Έγγραφο 23 στο πλαίσιο του Διαγωνισμού 6/2012.[...]

Το «+-» φαίνεται να σχετίζεται με το ποσό σε ευρώ (€3,00) που «+» «-» θα κυμαινόταν η διαφορά στην τιμή για τις κατηγορίες C15, C20 και C30, για την περιοχή που συμφωνήθηκε ότι θα κερδίσει η κάθε εταιρεία, αφού

πράγματι φαίνεται ότι όλες οι προαναφερόμενες εταιρείες υπέβαλαν προσφορά με διαφορά €3,00 αναφορικά με σκυρόδεμα για τις κατηγορίες C15, C20 και C30[.].

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς ότι οι σημειώσεις καταγράφηκαν μετά από την υποβολή των προσφορών, και ότι η εν λόγω πληροφόρηση είχε προέλθει από ανεπίσημη πηγή από το Τ.Δ.Ε μετά την ολοκλήρωση του διαγωνισμού και το άνοιγμα των προσφορών, η Επιτροπή θεωρεί ότι αν πράγματι αυτή ήταν η πηγή πληροφόρησης της εταιρείας ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ θα ανέμενε κάποιος να αναγράφονται στο εν λόγω έγγραφο είτε όλες οι προσφορές που υποβλήθηκαν από όλες τις εταιρείες για όλες τις περιοχές, είτε μόνο οι πιο χαμηλές προσφορές, ήτοι στην περιοχή III το όνομα της τρίτης εταιρείας η οποία υπέβαλε την πιο χαμηλή προσφορά και το ύψος της προσφοράς αυτής, και όχι η υποβληθείσα προσφορά της εταιρείας ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Αντίθετα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι στο Έγγραφο 23, καταγράφονται τα ακόλουθα: «Ματθ. 75 ±3» δίπλα από την περιοχή I, δίπλα «Κυθ. 78±3» δίπλα από την περιοχή II, «Ματθ. 82±3» δίπλα από την περιοχή III και «Αθην.82±3», δίπλα από την περιοχή V, ήτοι οι προσφορές που υπέβαλαν μόνο οι τρεις εταιρείες οι οποίες είναι μέλη του Συνδέσμου Έτοιμου Σκυροδέματος Λεμεσού. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σε περίπτωση μη υποβολής πιο χαμηλής προσφοράς από την τρίτη εταιρεία στην περιοχή III,

τότε οι εταιρείες ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ και ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ θα κέρδιζαν από μια περιοχή, και η εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ δύο.»

Καθίσταται σαφές ότι η θέση των αιτητών δεν συνάδει και δεν εξηγεί το περιεχόμενο του έγγραφου 23. Η αναφορά των αιτητών σε ανεπίσημη πληροφόρηση από το Τμήμα δεν θα μπορούσε να παρέχει την εξήγηση που οι αιτητές επιζητούν. Τούτο διότι, ως ορθά η Επιτροπή έκρινε δεν φαίνεται να αφορά πληροφόρηση ως προς τις τιμές που είχαν υποβληθεί αλλά φαίνεται να φέρει τη συγκεκριμένη καταγραφή «+-» ως προς το περιθώριο διακύμανσης των τιμών που θα υποβάλοντο.

Άλλωστε δεν θα μπορούσα να μην επισημάνω ότι η Επιτροπή και πέραν τούτου διαπίστωσε ότι κατά την επίμαχη περίοδο το ΤΔΕ και η Επαρχιακή Διοίκηση δεν κοινοποιούσαν σε κάθε προσφέροντα όλες τις οικονομικές προσφορές όλων των συμμετεχόντων καθώς και ότι η συνήθης πρακτική ήταν να ενημερώνονται οι εταιρείες οι οποίες υπέβαλαν προσφορά στον εκάστοτε διαγωνισμό, αναφορικά με την εταιρεία στην οποία κατακυρώθηκε η προσφορά και το ποσό κατακύρωσης. Περαιτέρω η Επιτροπή διευκρίνισε ότι στο Έγγραφο 23 περιλαμβάνετο αυτούσιο απόσπασμα της επιστολής που είχε σταλεί ειδικά στην εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ στην οποία είχε κατακυρωθεί

ο διαγωνισμός Τ.Π 7/2011 και όχι απόσπασμα από τη επιστολή που είχε σταλεί στην εταιρεία ΚΥΘΡΑΙΩΤΗ. Επί τούτου μάλιστα η Επιτροπή διαπίστωσε ότι δεν είχε δοθεί οποιαδήποτε αντικειμενική εξήγηση αναφορικά με το πώς το σχετικό απόσπασμα κατέληξε στην κατοχή της εταιρείας ΚΥΘΡΑΙΩΤΗ. Επεσήμανε δε η Επιτροπή ότι δεν ήτο λογική η εξήγηση ότι ο Κ.Κ. θα είχε προχωρήσει μετά το πέρας της υποβολής προσφορών και την ολοκλήρωση του διαγωνισμού στη χρονοβόρα και απαιτητική διαδικασία δημιουργίας ενός «κολλάζ», χρησιμοποιώντας απόσπασμα της επιστολής που αποστάληκε στην εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, αναγράφοντας παράλληλα χειρόγραφα τις τιμές που υποβλήθηκαν στο Διαγωνισμό αρ. 6/2012 επί του σχετικού εντύπου.

Επομένως καθόλα εύλογα η Επιτροπή και στη βάση του περιεχομένου του ενώπιον της εγγράφου 23 κατέληξε ότι υφίστατο παράβαση από μέρους των αναγραφόμενων σε αυτό εταιρειών ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ και ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ περί καθαρισμού των τιμών και κατανομής των περιοχών του εν λόγω διαγωνισμού.

Η Επιτροπή ωστόσο έκρινε ότι στην εν λόγω νόθευση σε σχέση με το διαγωνισμό αρ.6/12 προέβηκαν και οι αιτήτριες εταιρείες ΑΛΦΑ

CONCRETE, BETOMAN και TOP MIX. Καμία από τις εν λόγω εταιρείες δεν υπέβαλε προσφορά ενώ η TOP MIX ήταν η μόνη που παρέλαβε έγγραφα του διαγωνισμού.

Η αιτήτρια BETOMAN υπέβαλε ρητώς με τις παραστάσεις της ότι η απόφαση της να μην συμμετέχει σε δημόσιους διαγωνισμούς δεν μπορεί να συσχετιστεί με την υποτιθέμενη σύμπραξη, αφού η ίδια, ως προκύπτει στη βάση των στοιχείων του φακέλου αλλά και από την ένορκη του διευθυντή της, από το 2010 ήτοι και πριν ακόμα από την έναρξη συζητήσεων για τη δημιουργία του Συνδέσμου δεν συμμετείχε και δεν διεκδίκησε κανένα δημόσιο διαγωνισμό.

Ωστόσο δεν εντοπίζεται πουθενά η Επιτροπή να έχει εξετάσει τα όσα ειδικώς υποβλήθηκαν και καμία κρίση δεν υφίσταται επί τούτου, κάτι που εντίμως αναγνώρισε και η ευπαίδευτη συνήγορος της Επιτροπής. Η εισήγηση της κας Καλλή ωστόσο ότι δεν αναμένεται η Επιτροπή να απαντά σε γενικούς και μη στοιχειοθετημένους ισχυρισμούς δεν με βρίσκει σύμφωνη αφού, εν προκειμένω, η συγκεκριμένη θέση που υποβλήθηκε αφορούσε ευθέως τη συμμετοχή ή μη της εν λόγω εταιρείας στην εξεταζόμενη παράβαση, γεγονός που δεν επέτρεπε στην Επιτροπή να αγνοήσει χωρίς κανένα απολύτως σχολιασμό τις εξηγήσεις που

παρασχέθηκαν. Μάλιστα καθοριστικό παραμένει ότι σε σχέση με την εν λόγω εταιρεία η Επιτροπή δεν φαίνεται να επικαλείται οποιεσδήποτε άλλες ενδείξεις πλην της γενικής συμμετοχής της στο Σύνδεσμο και της σχέσης της με την εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Αναφορικά δε με την ALFA CONCTERE ομοίως παρατηρώ ότι δεν παρέχεται οποιαδήποτε αιτιολογία για την κατάληξη της Επιτροπής ότι η συγκεκριμένη εταιρεία συμμετείχε στη συγκεκριμένη συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική. Πέραν της αναφοράς σε συμμετοχή της εν λόγω εταιρείας στο Σύνδεσμο καμία άλλη ένδειξη ή καταγραφή δεν παρατίθεται σε σχέση με την εν λόγω εταιρεία αναφορικά με τη συμμετοχή της στη νόθευση του συγκεκριμένου διαγωνισμού.

Σε σχέση δε με τη TOP MIX για την οποία η Επιτροπή έκρινε ότι συμμετείχε δια της καταστολής της προσφοράς στο συγκεκριμένο διαγωνισμό φαίνεται να αποτέλεσε και πάλι καθοριστικό ρολό η συμμετοχή της ως ενεργό μέλος του Συνδέσμου καθώς και η συμμετοχή του Γ.Ν(Γενικός Διευθυντής) σε αριθμό συναντήσεων στο πλαίσιο των οποίων όπως είχε διαφανεί συζητούνταν μεταξύ άλλων νέα έργα. Και πάλι όμως παρατηρώ ότι και πέραν της λειτουργίας του Συνδέσμου δεν παρατίθεται οποιαδήποτε άλλη ένδειξη σε σχέση με τη συγκεκριμένη

διαπιστωθείσα παράβαση. Μάλιστα σε σχέση με το συγκεκριμένο διαγωνισμό αρ. 6/12, ως αναγνωρίζει και η Επιτροπή, δεν υπάρχει οποιαδήποτε καταγραφή στο ημερολόγιο του ΚΚ για διενέργεια συνάντησης από τα μέλη του Συνδέσμου πριν από την υποβολή των προσφορών. Η δε αναφορά της Επιτροπής ότι αυτό το δεδομένο δεν μπορεί να αποτελέσει αντικειμενική δικαιολόγηση περί της νόθευσης του εν λόγω διαγωνισμού παραβλέπει ότι είναι η ίδια η Επιτροπή που οφείλει να αιτιολογεί τις διαπιστώσεις της και δη τη συμμετοχή της εν λόγω εταιρείας στη συγκεκριμένη παράβαση η οποία επαναλαμβάνω δεν αφορούσε απλώς σε αντιανταγωνιστικές συμπεριφορές λόγω της συμμετοχής της στο Σύνδεσμο αλλά σε συγκεκριμένη διαπίστωση για συμφωνία καθορισμού τιμών και κατανομή περιοχών σε συγκεκριμένο διαγωνισμό.

Ως προς το **Διαγωνισμό αρ.15/12** η Επιτροπή στηρίχθηκε στα ακόλουθα στοιχεία ως αποδεικνύοντα την κατάληξη περί ύπαρξης παράβασης από μέρους όλων των εταιρειών ήτοι νόθευσης του διαγωνισμού μέσω του καθορισμού τιμών και της κατανομής αγορών:

Πρώτον ότι οι τιμές των εταιρειών που υπέβαλαν προσφορά ήτοι των ΑΘΗΝΑΔΟΡΟΥ& ΠΟΥΛΛΑΣ και ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ ήταν ακριβώς οι ίδιες

που υποβλήθηκαν στα πλαίσια του διαγωνισμού αρ. 6/12 ο οποίος είχε ακυρωθεί λόγω του ότι οι τιμές που είχαν υποβληθεί από όλους τους προσφοροδότες (περιλαμβανομένου και της ΚΑΖΑΝΟΣ) ήταν 21%- 37% ακριβότερες σε σύγκριση με την εκτίμηση του Γραφείου του Επαρχιακού Μηχανικού Δημοσίων Έργων Λεμεσού. Δεύτερον ότι στο ημερολόγιο του κύριου Κ.Κ. υπήρχε σημείωση για τις 21/2/2012 «8:30 Σύνδεσμος Σκυροδέματος Λεμεσού» που καταδείκνυε ότι πραγματοποιήθηκε συνάντηση μεταξύ των μελών του Συνδέσμου λίγες ημέρες πριν από την ημερομηνία που έληγε η προθεσμία για υποβολή προσφορών. Τρίτον ότι ανευρέθηκε ανυπόγραφο αντίγραφο της έκθεσης της επιτροπής αξιολόγησης σε σχέση με το διαγωνισμό αρ. 6/12 στις επιχειρήσεις ΣΚΥΡΑ ΒΑΣΑΣ (μητρική εταιρεία), SKYRAMIX και TOP MIX το οποίο κατά την Επιτροπή «φαίνεται να λήφθηκε υπόψη κατά τη νόθευση των προσφορών για το Διαγωνισμό του Τ.Δ.Ε. με αρ. 15/2012,210 αφού οι τιμές των υπό αναφορά εταιρειών ήταν ακριβώς οι ίδιες με την προσφορά με αρ. 6/2012, η οποία είχε ακυρωθεί».

Όσον αφορά το **διαγωνισμό αρ.54/12** είχαν ενδιαφερθεί και υποβάλλει προσφορές οι εταιρείες ΑΘΗΝΟΔΟΡΟΥ & ΠΟΥΛΛΑΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ και SKYRAMIX. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη της ότι πραγματοποιήθηκε συνάντηση στις 26.6.2012 μεταξύ των εταιρειών

ως προέκυπτε από σημείωση: «8:30 Σκυροδέματα» που ανευρέθηκε στο ημερολόγιο του Κ.Κ.

Ως υποδείχθηκε ανωτέρω και ως υποδεικνύει και κατ' επανάληψη η καθ' ης η αίτηση τα στοιχεία απόδειξης μίας αντιανταγωνιστικής πρακτικής πρέπει να αξιολογούνται ως σύνολο και όχι μεμονωμένα. Δεν είναι, έτσι, αναγκαίο το κάθε ένα από τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία να ικανοποιεί τις προϋποθέσεις απόδειξης κάθε πτυχής (συστατικού στοιχείου) της παράβασης. Αρκεί ότι όλα τα στοιχεία, συνεκτιμώμενα ως σύνολο, πληρούν αυτές τις προϋποθέσεις. Περαιτέρω, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ύπαρξη θίγουσας τον ανταγωνισμό πρακτικής πρέπει να συναχθεί από έναν ορισμένο αριθμό συμπτώσεων και ενδείξεων οι οποίες, συνολικά θεωρούμενες, μπορούν να αποτελέσουν, ελλείψει άλλης εύλογης εξήγησης, απόδειξη περί παράβασης των κανόνων ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή από τα ενώπιον της στοιχεία διαπίστωσε ότι οι εταιρείες ALFA CONCRETE, ATHINODOROU & POUILLAS, TOP MIX, ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, BETOMAN, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, μέσω του Συνδέσμου και των συναντήσεων που πραγματοποιούνταν σε τακτά διαστήματα δημιούργησαν μια πλατφόρμα για σύμπραξη και συνεννόηση μέσω της

ανταλλαγής ευαίσθητων πληροφοριών με σκοπό τη διασφάλιση «ένα εύλογο κέρδος της τάξης του 10-15% όπως κάθε υγιής επιχείρηση». Αναφορικά δε με την εταιρεία Skyramix, η οποία δεν ήταν μέλος του Συνδέσμου η Επιτροπή και στη βάση των ενόπιον της στοιχείων έκρινε ότι αυτή *φαίνεται* να συμμετείχε στην ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών κατά τη δραστηριοποίησή της στην αγορά.

Τα πιο πάνω αποτελούν μέρος του γενικότερου πλαισίου επί του οποίου στηρίχθηκε η Επιτροπή. Τούτο όμως δεν διαγράφει την ανάγκη αιτιολογικής κρίσης επί των στοιχείων και/ή ενδείξεων που είχε ενόπιον της η Επιτροπή ώστε να προκύπτει πώς η Επιτροπή κατέληξε στην τελική της διαπίστωση, η οποία ήταν ειδικότερη και δεν περιοριζόταν στα ανωτέρω. Αυτό που εν προκειμένω εν τέλει παρατηρείται είναι ότι αν και η Επιτροπή παρέθεσε διάφορες επί μέρους καταγραφές προς υποστήριξη της κατάληξης της εντούτοις τα όσα κατέγραψε δεν αιτιολογούν με την αναγκαία επάρκεια σαφήνεια και συσχετισμούς τη συγκεκριμένη κατάληξη της περί ύπαρξης συμφωνίας κατανομής των περιοχών και τον καθορισμό τιμών ως προς όλες τις εμπλεκόμενες εταιρείες σε σχέση με τους επίμαχους διαγωνισμούς. Αντιθέτως το Δικαστήριο καλείται να προβεί σε νοητικούς συσχετισμούς και να ανασυνθέσει τα στοιχεία των φακέλων προκειμένου να καταλήξει σε ένα τέτοιο συμπέρασμα.

Αν και τα στοιχεία που επικαλέστηκε η Επιτροπή αποκαλύπτουν κάποιας μορφής ανταλλαγής πληροφοριών ως και η ίδια η Επιτροπή κατέγραψε εντούτοις καθοριστικό παραμένει ότι οι διαπιστωθείσες παραβάσεις δεν αφορούν σε ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών αλλά σε παραβάσεις που αφορούν συγκεκριμένα άμεσο ή εμεμσο καθορισμό τιμών και γεωγραφική κατανομή περιοχών (βλ. άρθρο 3 (1) (α) και (γ) του Νόμου) για συγκεκριμένους διαγωνισμούς.

Η Επιτροπή φαίνεται να εστιάζει στο γεγονός ότι με δεδομένο ότι ο Διαγωνισμός αρ.6/2012 ακυρώθηκε καθότι οι προσφορές που υποβλήθηκαν κρίθηκαν ως πολύ υψηλές, η ανταλλαγή πληροφοριών, με οποιοδήποτε τρόπο, των οικονομικών προσφορών που είχαν υποβληθεί, οδήγησε στη νόθευση των Διαγωνισμών αρ. 15/2012 και 54/2012, στο πλαίσιο των οποίων οι προσφορές είχαν κριθεί από την Επιτροπή Αξιολόγησης ως «εξωπραγματικές» και ως εκ τούτου ακυρώθηκαν πλην της Περιοχή III που αφορούσε το Διαγωνισμό με αρ. 15/2012, η οποία είχε κατακυρωθεί στην εταιρεία ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΖΑΝΟΣ.

Δεν παραβλέπω ότι η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με εξατομικευμένες προθέσεις μελλοντικής συμπεριφοράς επιχειρήσεων όσον αφορά τιμές ή ποσότητες θα μπορούσε, ως η Επιτροπή αναφέρει,

να οδηγήσει σε συμπαιγνία. Ωστόσο ουδόλως επεξηγείται στην προσβαλλόμενη απόφαση πως από τη συγκεκριμένη ανταλλαγή πληροφοριών προκύπτει η κατανομή των περιοχών σε σχέση με τους συγκεκριμένους διαγωνισμούς αρ.15/12 και 54/12. Επί τούτου βέβαια σχετική ήταν και η θέση των εμπειρογνομόνων TROJAN που υποβλήθηκε εκ μέρους των αιτητών στις Προσφυγές αρ.1783/18, 1784/18 και 1785/18 -και η οποία δεν φαίνεται να απασχόλησε την Επιτροπή -ότι υπήρξε δηλαδή αλλαγή στις περιοχές για τις οποίες προσφορότησαν οι εταιρείες ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ και ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ όσον αφορά τους διαγωνισμούς αρ. 6/12 και αρ. 54/12 (σημειώνεται ότι η εταιρεία ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ δεν υπέβαλε προσφορά στα πλαίσια του διαγωνισμού αρ. 15/12). Άλλωστε και σε σχέση με το διαγωνισμό αρ. 54/12 οι τιμές ως επισήμαναν τόσο η Επιτροπή Αξιολόγησης όσο και ο εμπειρογνώμονας στην έκθεση του εμφανίζονται σαφώς διαφοροποιημένες προς τα κάτω σε σχέση με το διαγωνισμό αρ.6/12 και το διαγωνισμό αρ.15/12 αλλά και χαμηλότερες από αυτές που η εταιρεία ΚΑΖΑΝΟΣ είχε υποβάλει και είχαν γίνει αποδέκτες για την περιοχή 3 παρόλο, που ως αναφέρεται, αυτές ήταν μέχρι και 24,83% υψηλότερες από τις εκτιμώμενες τρεχουσες τιμές του Τ.Δ.Ε.

Περαιτέρω η Επιτροπή και σε σχέση με το έγγραφο που ανευρέθηκε τις

κοινές εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων ΣΚΥΡΑ ΒΑΣΑΣ, SKYRAMIX και TOP MIX (Εγγραφο 33) έκρινε ότι αυτό « φαίνεται να λήφθηκε υπόψη από όλες τις επιχειρήσεις κατά τη νόθευση των προσφορών για το Διαγωνισμό του Τ.Δ.Ε. με αρ. 15/2012,211 αφού οι τιμές των εταιρειών που υπέβαλαν προσφορά, ήτοι ATHINODOROU & POULLAS και ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ ήταν ακριβώς οι ίδιες με το Διαγωνισμό με αρ. 6/2012 ».

Καθίσταται σαφές ότι το ύψος των προσφορών που υποβλήθηκαν σε σχέση με τον πιο πάνω διαγωνισμό αρ.15/12 από τις ATHINODOROU & POULLAS και ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ αποτέλεσε ένα από τα καθοριστικά στοιχεία που λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή για την κατάληξη της. Μάλιστα ως προς το δεύτερο αυτό διαγωνισμό οι αιτητές ΚΥΘΡΑΙΩΤΗΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ και ΒΕΤΟΜΑΝ με τις παραστάσεις τους είχαν υποβάλει σχετική έκθεση εμπειρογνώμονα η οποία παρείχε άλλες εξηγήσεις και υποδεικνυε τα όσα έπρεπε να διερευνηθούν επικαλούμενοι και το κόστος παραγωγής προκειμένου η Επιτροπή να είναι σε θέση να καταλήξει αναφορικά με τους λόγους για τους οποίους οι προσφερόμενες τιμές παρέμειναν αμετάβλητες. Μεταξύ πολλών άλλων υποδεικνυόταν ότι τα δεδομένα επί της κοστολόγησης του έτοιμου σκυροδέματος, δεδομένα τα οποία η Επιτροπή δεν είχε ζητήσει στα πλαίσια διερεύνησης της υπόθεσης, θα ήταν σημαντικά για σκοπούς αξιολόγησης του κατά πόσον

οι τιμές προφοράς ήταν υπερβολικές σε σχέση με το πραγματικό κόστος ή για σκοπούς επιβεβαίωσης του κατά πόσον η εκτίμηση της τρέχουσας τιμής από το Τ.Δ.Ε., στηριζόταν σε ρεαλιστικά δεδομένα (πραγματικό κόστος, παραγωγής μεταφοράς και τοποθέτησης). Η δε SKYRAMIX αλλά και η ALFA BETON αμφισβητούσαν δια των παραστάσεων τους ως εσφαλμένη την εκτίμηση του Επαρχιακού Μηχανικού αναφορικά με την τρέχουσα τιμή. Μάλιστα η SKYRAMIX -ως τονίζει δια της γραπτής της αγόρευση- είχε υποβάλει ενώπιον της Επιτροπής σχετική ανάλυση δια της οποίας επεξηγείτο πως πρόεκυπτε η διαφορά στην τιμή μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα καθώς και η πολιτική των συμφωνιών μεταξύ των κατασκευαστών αναφορικά με την αγοραπωλησία έτοιμου σκυροδέματος σε περίπτωση βλάβης του εργοστασίου ή για μείωση του κόστους μεταφοράς, την οποία η Επιτροπή ουδόλως έλαβε υπόψη.

Παρά το ότι η Επιτροπή φαίνεται να καταγραφεί στα αρχικά στάδια της απόφασης της τις θέσεις των αιτητών (βλ.θέσεις εμπλεκομένων μερών) εντούτοις δεν εντοπίζεται επί της ουσίας οποιαδήποτε εξέταση των όσων υποβλήθηκαν και συνεπώς έχουν δίκαιο οι αιτητές να παραπονούνται ότι τα όσα υπέβαλαν επί του θέματος εν τέλει δεν εξετάστηκαν. Αφης στιγμής οι αιτητές είχαν επικαλεστεί συγκεκριμένες εξηγήσεις και δη μέσω της έκθεσης του εμπειρογνώμονα αναφορικά με το ζήτημα των τιμών, η

Επιτροπή δεν μπορούσε να προχωρήσει σε διαπιστώσεις, χωρίς ως οι αιτητές υποδεικνύουν να παραθέσει έστω και κάποια καταγραφή ως προς τους λόγους για τους οποίους αυτές αγνοήθηκαν.

Η θέση της πλευράς της καθ'ης η αίτηση που προβλήθηκε κατά το επανάνοιγμα ήτοι ότι εάν οι αιτητές αμφισβητούσαν ως εσφαλμένη την εν λόγω εκτίμηση κόστους του Τμήματος όφειλαν να το αμφισβητήσουν κατά το στάδιο της διενέργειας του διαγωνισμού αποτελεί θέση η οποία προβλήθηκε για πρώτη φορά από τη συνήγορο της καθ'ης η αίτηση και δεν αποτέλεσε εύρημα της ίδιας της Επιτροπής επί των θέσεων των αιτητών. Κατά πάγια δε νομολογία τα επιχειρήματα που προβάλλονται από το δικηγόρο του διοικητικού οργάνου δεν μπορούν να αναπληρώσουν το κενό της ελλείπουσας αιτιολογίας (**Φράγκου ν Δημοκρατίας (1998) 3 Α.Α.Δ 270**).

Εν τη πλήρη απουσία οποιασδήποτε καταγραφής επί του θέματος από μέρους της Επιτροπής δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να κρίνει εάν τα όσα υποβλήθηκαν από τους αιτητές και δη στην έκθεση την TROJAN αποτελούσαν ή μη επαρκείς εξηγήσεις ή μπορούσαν να επηρεάσουν τις διαπιστώσεις της Επιτροπής ή θα μπορούσαν να καταδείξουν ότι το οικονομικό πλαίσιο το οποίο ως η πάγια νομολογία επιτάσσει να

συνεκτιμάται ήταν ορθό ή μη. Τούτο δε όχι ως ζήτημα οικονομικής ανάλυσης που υπό τις περιστάσεις δεν ήταν αναγκαία δεδομένης της *per se* αντιανταγωνιστικής φύσης της εξεταζόμενης παράβασης αλλά ως ζήτημα προσδιορισμού του ορθού οικονομικού πλαισίου μέσα στο οποίο οφείλετο να ιδωθεί η συμφωνία, λαμβανομένου υπόψη και της δομής και των συνθηκών λειτουργίας της οικείας αγοράς.

Η αναγκαιότητα εξέτασης του ζητήματος από την ίδια την Επιτροπή επιτείνεται μάλιστα από το γεγονός ότι η ίδια η Επιτροπή στην απόφαση της αναφέρεται κατ' επανάληψη στο ύψος των τιμών που υποβλήθηκαν χαρακτηριζόμενες ως *εξωπραγματικές ή υψηλότερες από τις τρέχουσες τιμές της αγοράς* τόσο σε σχέση με το συγκεκριμένο διαγωνισμό όσο και σε σχέση με άλλους διαγωνισμούς που παραθέτει στην απόφαση της. Άλλωστε με δεδομένο ότι η κρίση της Επιτροπής εξήχθη μέσα από την επίκληση διαφόρων ενδείξεων καθίστατο ως ήταν και νομολογιακά επιβεβλημένο να εξεταστεί η όποια άλλη εξήγηση παρείχαν επί τούτου οι αιτητές.

Μάλιστα και με δεδομένο ότι το ζήτημα των τιμών ενείχε κομβική σημασία παρατηρώ ότι έχουν δίκαιο οι αιτητές στις Προσφυγές αρ.1783/18, 1784/18 και 1785/18 να παραπονούνται ότι εσφαλμένα

και παρά το σχετικό αίτημα που υπέβαλαν για πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούσαν τις υποβληθείσες τιμές τρίτων εταιρειών, εντούτοις η Επιτροπή αρνήθηκε την πρόσβαση.

Ως υποδεικνύουν και οι ίδιοι οι αιτητές και δη δια της απαντητικής τους αγόρευσης η πρόσβαση στα στοιχεία αυτά θα τους επέτρεπε να παρέχουν τις απαντήσεις τους αναφορικά με τα όσα τους καταλογίζονταν. Οι αιτητές μάλιστα επεξήγησαν ως όφειλαν ότι η αποκάλυψη των συγκεκριμένων ζητηθέντων πληροφοριών αφ' εαυτής θα έφερνε στο φως ότι άλλες εταιρείες που δεν συμμετείχαν στην κατ' ισχυρισμό σύμπραξη υπέβαλαν στις προσφορές τους υψηλότερα ποσά από τις εταιρείες που συμμετείχαν στην κατ' ισχυρισμό σύμπραξη, γεγονός που θα οδηγούσε σε εναλλακτικές εξηγήσεις για την ύπαρξη υψηλών προσφορών και ότι η χρηματική εκτίμηση των επίδικων Διαγωνισμών ήταν εσφαλμένη καθώς και ότι ο ορισμός της σχετικής αγοράς ήταν εσφαλμένος. Τούτη δε ήταν και η θέση των αιτητών που περιλήφθηκε στην επιστολή των συνηγόνων τους προς την Επιτροπή ημερομηνίας 21.7.2017 δια της οποίας μεταξύ άλλων και ως εδώ ενδιαφέρει ζητήθηκε εκ νέου πρόσβαση σε στοιχεία άλλων εταιρειών που συμμετείχαν σε διαγωνισμούς που αναφέρονται στην Έκθεση Αιτιάσεων και σε στοιχεία ύψους προσφορών άλλων εταιρειών που συμμετείχαν σε διαγωνισμούς που αναφέρονται στην

Εκθεση Αιτιάσεων. Μάλιστα δια της εν λόγω επιστολής τίθετο ξεκάθαρα η θέση ότι οι πληροφορίες αυτές δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως εμπιστευτικές αφού πλέον θεωρούνταν ιστορικά δεδομένα τα οποία και σε καμία περίπτωση δεν μπορούσαν να επηρεάσουν «στο σήμερα» τη συμπεριφορά των ανταγωνιστών εντός της σχετικής αγοράς.

Πλην όμως η Επιτροπή απέρριψε το εν λόγω αίτημα καταγράφοντας στην επιστολή ημερομηνίας 22.8.2017 ως αιτιολογία, κατά το μέρος που εδώ ενδιαφέρει, ότι οι τιμές των προσφορών που υπέβαλαν τρίτες εταιρείες στο πλαίσιο διαγωνισμών δεν έχουν δημοσιευθεί από την αρμόδια αρχή και αφορούν επιχειρηματικές πληροφορίες των συγκεκριμένων εταιρειών. Πρόσθεσε δε ότι «Ακόμα και αν θεωρηθούν ορισμένα εξ αυτών ως ιστορικά στοιχεία, η Επιτροπή κρίνει ότι αυτά αποτελούν σημαντικά στοιχεία που σχετίζονται με την εμπορική συμπεριφορά τρίτων ανταγωνιστικών εταιρειών, οι οποίες ενδεχομένως να δραστηριοποιούνται ακόμα στην αγορά και η αποκάλυψή τους ενδεχομένως να βλάψει ουσιωδώς την επιχείρηση την οποία αφορά, καθότι οι υπό διερεύνηση εταιρείες, που συνιστούν ανταγωνιστικές τους θα είναι σε θέση να ασκήσουν πολύ μεγάλη οικονομική ή εμπορική πίεση σε αυτές, αφού θα είναι σε ευνοϊκότερη θέση γνωρίζοντας τόσο την ταυτότητα των προσώπων που υπέβαλαν προσφορά όσο και τις τιμές των προσφορών τους.»

Στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί των κανόνων πρόσβασης στον φάκελο υπόθεσης της Επιτροπής δυνάμει των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ΕΚ και συγκεκριμένα στην υποενότητα 3.2.3, υπό τον τίτλο «Κριτήρια για την αποδοχή των αιτημάτων για εμπιστευτική αντιμετώπιση», καταγράφεται ότι:

«23. [...] Οι πληροφορίες που έχουν απολέσει την εμπορική τους σπουδαιότητα, π.χ. λόγω παρέλευσης του χρόνου, δεν μπορούν πλέον να θεωρούνται εμπιστευτικές. Κατά γενικόν κανόνα, η Επιτροπή εικάζει ότι πληροφορίες που αναφέρονται στον κύκλο εργασιών των μερών, στις πωλήσεις, στα μερίδια αγοράς και σε παρόμοια στοιχεία, αφορούν δε χρονικές περιόδους πέραν των παρελθόντων πέντε ετών, δεν είναι πλέον εμπιστευτικές.»

Στην **Ευονίκ Degussa κατά Επιτροπής C-162/15 P** το ΔΕΕ ανέφερε σχετικά τα ακόλουθα:

«Όσον αφορά, πρώτον, την επιχειρηματολογία βάσει της οποίας η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο την εφαρμογή στην περίπτωση της δημοσιεύσεως πληροφοριών που κοινοποιήθηκαν με σκοπό την υπαγωγή στο καθεστώς επιείκειας ενός κανόνα που δεν μπορεί να τύχει

εφαρμογής στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι απόρρητες ή εμπιστευτικές πληροφορίες οι οποίες, όμως, χρονολογούνται από πέντε και πλέον ετών πρέπει, λόγω της παρελεύσεως του χρόνου, να θεωρούνται, καταρχήν, παρωχημένες και έχουσες απολέσει τον απόρρητο ή εμπιστευτικό χαρακτήρα τους, εκτός εάν, κατ' εξαίρεση, ο διάδικος που επικαλείται τον χαρακτήρα αυτόν αποδείξει ότι, παρά την παλαιότητά τους, οι πληροφορίες αυτές εξακολουθούν να αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της εμπορικής θέσεώς του ή της εμπορικής θέσεως ενδιαφερομένων τρίτων. Τα προεκτεθέντα, τα οποία συνεπάγονται την ύπαρξη μαχητού τεκμηρίου, ισχύουν τόσο στο πλαίσιο αιτήσεων εμπιστευτικής μεταχειρίσεως έναντι παρεμβαινόντων σε διαδικασία προσφυγής ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης όσο και σε εκείνο των αιτήσεων εμπιστευτικότητας ενόψει της εκ μέρους της Επιτροπής δημοσιεύσεως αποφάσεως με την οποία διαπιστώνεται παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού.

Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο, αφού παρέθεσε τον κανόνα αυτόν στη σκέψη 84 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επισήμανε, στη σκέψη 85 της αποφάσεως εκείνης, ότι, μολονότι οι επίμαχες πληροφορίες χρονολογούνταν από πέντε ετών και πλέον, οι περισσότερες δε εξ αυτών από δέκα ετών και πλέον, η νυν αναιρεσείουσα δεν προέβαλε κανένα συγκεκριμένο επιχείρημα προκειμένου να αποδείξει ότι, παρά την παλαιότητά τους, οι εν λόγω πληροφορίες εξακολουθούν να αποτελούν

ουσιώδη στοιχεία της δικής της εμπορικής θέσεως ή εκείνης τρίτου.»

Θα συμφωνήσω με τους αιτητές ότι τα όσα καταγράφηκαν δεν συνιστούσαν δέουσα υπό τις περιστάσεις αιτιολογία για την απόρριψη του αιτήματος.

Πρώτο διότι, ως ορθά οι αιτητές υποδεικνύουν, πράγματι οι εν λόγω πληροφορίες κατά το χρόνο που ζητήθηκαν ήταν αδιαμφισβήτητα ιστορικά δεδομένα αφού αφορούσαν σε χρονική περίοδο πέραν των παρελθόντων πέντε ετών (αίτημα πρόσβασης στις εν λόγω πληροφορίες υποβλήθηκε τον Ιούλιο του 2017 ενώ οι επίδικοι Διαγωνισμοί προκηρύχθηκαν το 2012, αφού δηλαδή παρήλθε το χρονικό διάστημα των πέντε ετών) και επομένως ήτο πλέον μη εμπιστευτικές.

Κατά δεύτερο διότι η αιτιολογία που δόθηκε ως προς το δεύτερο διαζευκτικό της σκέλος ουδόλως επεξηγεί γιατί η αποκάλυψη των εν λόγω στοιχείων στους αιτητές και παρά το χρονικό διάστημα που είχε παρέλθει ενδεχομένως να προκαλούσε ουσιώδη βλάβη σε τρίτες ανταγωνιστικές εταιρείες, οι οποίες ενδεχομένως να δραστηριοποιούνται ακόμα στην αγορά. Με δεδομένο ότι η διατήρηση της εμπιστευτικότητας παρά την ιστορική τους φύση συνιστά την εξαίρεση, η γενική αυτή αναφορά δεν

συνιστά αναγκαία ειδική αιτιολόγηση επί του θέματος αλλά ούτε και παρέχει οποιαδήποτε ουσιαστική πληροφόρηση ως προς τους λόγους που θα προκαλείτο τέτοια ουσιώδης βλάβη. Μάλιστα, ως ορθά υποδεικνύουν οι αιτητές έκαστος διαγωνισμός έχει τα δικά του χαρακτηριστικά και ο προσφοροδότης διαμορφώνει την προσφορά του λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε συνθήκες που επικρατούν στην αγορά και επομένως η πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους διαγωνισμούς που ανάγονται χρονικά σε πέντε χρόνια προηγουμένως δεν θα μπορούσε να επηρεάσει την ενδεχόμενη μετέπειτα συμμετοχή τρίτης εταιρείας σε κάποιον άλλο διαγωνισμό. Με δεδομένα τα ανωτέρω η αναφορά της Επιτροπής ότι προέβη σε εξισορρόπηση των αντικρουόμενων συμφερόντων παρέμεινε εν τέλει λεκτική.

Όλα όσα έχουν αναφερθεί ανωτέρω, περί της έλλειψης αναγκαίας αιτιολόγησης, επιδρούν καταλυτικά στη νομιμότητα των διαπιστωθεισών παραβάσεων από μέρους όλων των εμπλεκομένων σε σχέση με τους τελευταίους δυο διαγωνισμούς.

Εν προκειμένω και παρά την έκταση της προσβαλλόμενης απόφασης, τη πληθώρα των εγγράφων που συλλέχθηκαν, αυτό που εντοπίζεται είναι ότι οι τελικές διαπιστώσεις της Επιτροπής περί ύπαρξης

συμφωνίας/εναρμονισμένης πρακτικής από μέρους των εμπλεκομένων εταιρειών σε σχέση με τους συγκεκριμένους διαγωνισμούς αρ.15/12 και 54/12 και σε σχέση με τις εταιρείες TOP MIX, BETOMAN και ALFA CONCRETE δια μέσω της οικονομικής της διαδόχου ALFA BETON αναφορικά με το διαγωνισμό αρ. 6/12 δεν αιτιολογείται επαρκώς και με τρόπο που να καθιστά εφικτό το δικαστικό έλεγχο επί των εν λόγω συμπερασμάτων. Ακόμη δε και η παραπομπή σε άλλους διαγωνισμούς παρέμεινε εν πολλοίς αποσυνδεδεμένη από την τελική κατάληξη χωρίς να μπορεί να διαφωτίσει ως προς τους ελλείποντες αναγκαίους συσχετισμούς αναφορικά με έκαστη εμπλεκόμενη εταιρεία.

Έργο του Δικαστηρίου είναι ο έλεγχος της νομιμότητας της προσβαλλόμενης απόφασης και είναι πάντοτε σε σχέση με την εν λόγω παράβαση και κατάληξη του οργάνου που αναμένεται να προκύπτει με επάρκεια η αναγκαία αιτιολόγηση των τελικών συμπερασμάτων. Και βεβαίως δεν είναι έργο του Δικαστηρίου να εξετάσει κατά πόσον τα στοιχεία που είχε ενώπιον του μπορούσαν να τεκμηριώσουν άλλες παραβάσεις ή κατά πόσον καταδεικνύουν άλλες αντιανταγωνιστικές συμπεριφορές.

Με δεδομένες τις πιο πάνω διαπιστώσεις, παρέλκει η ενασχόληση του

Δικαστηρίου με τους υπόλοιπους λόγους ακυρώσεως τους οποίους προώθησαν οι αιτητές.

Κατά συνέπεια και στη βάση των όσων επεξηγήθηκαν οι Προσφυγές επιτυγχάνουν και η επίδικη απόφαση ακυρώνεται. Επιδικάζονται έξοδα των αιτητών και εναντίον της καθ' ης η αίτηση, όπως αυτά θα υπολογιστούν από τον Πρωτοκολλητή και εγκριθούν από το Δικαστήριο.

Κελεπέσιη, Δ.Δ.Δ.